

Наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Фонд выдання газеты «Наша Ніва». Выходзіць штотыднёва, у пятніцы

Папусьцілі, каб не адпусьціць

Расея расьцягвае пераход на сусветныя цэны на энэрганосьбіты. Вынікі нафтавага крызісу. Старонка 4.

Аглушальная перамога цаню 5,3% ВУП

Колькі будзе каштаваць Беларусі нафты кампраміс. Старонка 5.

Сола на трубе

Калі нехта грае на трубе з нафтаю, гэтую музыку чуе ўвесь кантынэнт. А таму не пытайся, каму перакрылі нафту, — нафту перакрылі табе! Эсэ Андрэя Хадановіча. Старонка 6.

У НУМАРЫ

Адноўлены паказ «Тутэйшых»

17 і 18 студзеня ў Купалаўскім тэатры быў аншляг. Старонка 2.

Палітвязьні ўцяклі ад «хіміі»

Алесь Казакоў і Зьміцер Зубро за графіці былі асуджаныя на два гады «хіміі». Але пакараньня яны не адбываюць. Старонка 15.

У Гомелі бандзе Марозава плацілі ўсе

Сяргей Сацук гутарыць з намесьнікам начальніка ўпраўленьня па барацьбе з арганізаванай злачыннасьцю МУС Уладзімерам Ціхінем. Старонка 22.

Мэсыдж Хрыстовага вучэньня,

або Што супольнага паміж Калядамі і Божым Нараджэньнем? Піша Пётра Рудкоўскі. Старонка 24.

Дыскаграфія

Tav.Mauzer, Znich, Якаў Навуменка, Ricochet. Старонка 26.

Некалькі незалежных кандыдатаў нечакана перамаглі на мясцовых выбарах. Старонка 3.

люстра дзён

Дакуль ёсць выбары, магчымыя і цуды над скрынкамі 3

Як праходзілі выбары ў 51-ай акрузе 3

Папужалі, павучылі, забралі мільярд і папусьцілі 4

Аглушальная перамога Лукашэнкі цаной 5,3% ВУП 5

Палітвязьні ўцяклі ад хіміі 15

У Гомелі бандзе Марозава плацілі ўсе 22

Расейскі бізнэс пераймае кантроль над беларускім рознічным гандлем 7

Тур: эканоміка Беларусі выцягне 7

Езьдзіла Цапф, цяпер — ван дэр Ліндэн 7

Злачыннасьць пачала зьніжацца 7

Ветраная зіма 2007-га 19

Газэце «Прессбол» пагражае прыпыненьне 19

Дзень Ліцэю 19

камэнтары

Аляксандар Класкоўскі. Хвост адсякуць за некалькі разоў 7

Віталь Тарас. На розных мовах 8

Павал Севярынец. Галоўны энэрганосьбіт 12

хроніка

Дзяржвандалы дабраліся да Пінску .. 14

У нумары

комікс

Бульбман: першая кроў 16

мы самі

Вялікі дзякуй за ахвяраваньні 17

in memoriam

Крыж Марыі Крупене 19

культура

Сьцёб пад коксам 20

Чацьверты «рARTisan» 27

Імпазантная анталёгія дзіцячай паэзіі 27

рэакцыі

Андрэй Хадановіч. Сола на трубе 6

Пётра Рудкоўскі. Мэсыдж Хрыстовага вучэньня 24

Руслан Равяка. Зімалета замест жыцьця 25

дыскаграфія

Тамаш Суліма і Алег Кабзар, Якаў Навуменка, Znich, Tav. Mauzer, Ricochet 26

левым вокам

Добрыя весткі з таго сьвету 31

дзе варта быць

Новая праграма з Аксанай Вечар 29

Адкрываецца выстава легендарнага фатографа 29

Жыбуль — насустрач 29

вольны час

Крыжаванка 30

Трыптых для маладафронтаўцаў 30

50 РЕДАКЦЫЙНЫХ РАДКОЎ

Вецер мацнее

Чакалі сьнегу — прыйшоў вихор. Гэткі бонус мае Беларусь ад пацяпленьня клімату. Якое, зрэшты, нясе ня толькі мінусы ў выглядзе моцных вятроў ды падтопліваньня. Кажуць, пад ледзянымі шапкамі полусаў — найвялікшыя запасы нафты і газу... Во як дабяремся! Нездарма Расея падпісала Кіеўскі пратакол. Сур'язней пра нафтавыя справы — **старонкі 4—10.**

Між тым, сьледам за газавым і нафтавым адчыняюцца новыя расейска-беларускія франты: мясны, цукровы. На новую сытуацыю Інтэрнэт адказаў хіп-хоп-паэмаю пра Зянона (**старонка 20**).

А яшчэ тыдзень радаваў кнігамі. Выйшаў другі том «Энцыкляпэдыі Вялікага Княства Літоўскага», падручнік «Беларуская літаратура і сьвет», складзены Лявонам Баршчэўскім, Пятром Васючэнкам і Міхасём Тычынам (пра іх чытайце ў наступных нумарах), анталёгія польскай дзіцячай паэзіі па-беларуску «Качка-дзівачка», чарговы нумар арт-часопісу «Партызан» (**старонка 27**). Толькі адна з згаданых кніг выйшла ў дзяржвыдавецтве.

Культурная падзея тыдня — вяртаньне «Тутэйшых». У сэрэдзі і чацьвер 17—18 студзеня ў Купалаўскім тэатры ізноў адбыўся паказ культавага спэтаклю паводле п'есы Янкі Купалы ў пастаноўцы Мікалая Пінігіна.

П'еса была зьнятая з рэпэртуару ў красавіку 2006 г., з прычыны «неабходнасьці рамонту дэкарацыяў». Але, як кажуць у мастацкім адзеле тэатру, спэтакль пойдзе ў тых самых старых дэкарацыях. «Тутэйшых» ужо некалькі разоў спрабавалі паціху зьняць з рэпэртуару, але пад ціскам грамадзкасьці вярталі ў тэатар.

Штогод «маленькая камэдыя ў вялікай трагікамэдыі» зьбірае поўныя залі. П'есе не патрабуецца дадатковая рэжыяма: навіна пра чарговы паказ «Тутэйшых» разьлятаецца як вірус. Так і сёлета: квіткоў не было ў продажы за месяц да паказу. Але... у лютым паказваць звышпапулярны спэтакль не плянуюць, інфармацыі пра сававік пакуль няма. Падобна, «Тутэйшых» церпяць «для галачкі», як і незалежную прэсу, каб мець козыры ў перамовах з «чортам і д'яблам».

Бо паход на «Тутэйшых» для беларуса — як дванаццаць страваў на Каляды. Вось і ў сэрэдзі ўвечары была поўная зала глядачоў і авачыя ўзьнятаму над сцэнай бел-чырвона-беламу сьцягу.

Андрэй Скурко,
Зьміцер Панкавец

Дакуль ёсьць выбары, магчымыя і цуды над скрынкамі

Некалькі незалежных кандыдатаў нечакана перамаглі. Вынікі мясцовых выбараў падводзіць **Зьміцер Панкавец**.

Сёлетнія мясцовыя выбары ня сталіся такімі выніковымі для апазыцыі, як чатыры гады таму. Тады дэпутатамі розных узроўняў сталі больш за сотню дэмакратычных актывістаў. Сярод пераможцаў той кампаніі былі Юрась Губарэвіч, Алесь Зарамбюк, Алесь Чыгір, Алесь Міхалевіч, якія пазней змаглі вырасьці ў лідэраў дэмакратычнай апазыцыі.

Напярэдадні галасаваньня цэлы шэраг кандыдатаў зьяўся зь перадвыбарчай гонкі. Яны адзначылі, што не зьбіраюцца гуляць па правілах, якія дыктуюць улады.

Сярод такіх вылучаецца лідэр АГП Анатоль Лябедзька, які прыняў рашэньне пра сваё зьявіцьцё за два дні да выбараў.

У пятніцу-суботу міліцыя правяла шэраг прэвэнтыўных затрыманьняў апазыцыйных актывістаў, што прымалі ўдзел у кампаніі. Большасьць актывістаў мусілі выходзіць з турмаў у панядзелак-аўторак. Ахвярамі гэтай дэманстрацыі сілы сталі каля дваццаці чалавек. Сярод іх — Сяргей Салаш (Барысаў), Максім Губарэвіч, Яўген Скрабутан, Стась Пачобут (усе — Горалня), Сяжук Гумінскі (Ворша), кандыдаты ў дэпутаты Аляксандар Васільеў і Аляксандар Рамановіч (абодва — Пінск).

Агулам незалежных кандыдатаў на выбарах сёлета было

Працяг на старонцы 11.

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Як праходзілі выбары ў 51-ай акрузе

Асаблівы шарм ёй надаваў кандыдат-пэнсіянэр Уладзімер Лапцэвіч, які ў 2001 г. адседзеў амаль год у турме і Навінках за спробу балятавацца на прэзыдэнцкіх выбарах.

У гэтай акрузе, якая месціцца ў сталічным мікрараёне Ёручча, балятаваліся адразу тры кандыдаты з дэмакратычнага лягера. Юрыст ТБМ Павал Знавец (БСДП (Грамада)), перакладчык Андрусь Клікуноў (Партыя БНФ), а таксама 20-гадовы сьлесар Аляксандар Мыцько (Партыя БНФ).

Воляю выбарчага заканадаўства і камісій у гэтай акрузе было адразу двое прадстаўнікоў Партыі БНФ, калі суседнія акругі зьяўляюцца цалкам безальтэрнатыўныя. Адулады па 51-ай акрузе ішлі Уладзімер

Сяманін, дырэктар дзяржаўнай установы «Першамайскі фізкультурна-аздараўленчы цэнтар», а таксама прадстаўнік КПБ Уладзімер Сераштам, ён працуе намеснікам дырэктара Унітарнага прадпрыемства «Энцэкліягэдыко».

Асаблівы шарм гэтай акрузе таксама надаваў пэнсіянэр Уладзімер Лапцэвіч, які ў 2001 г. адседзеў амаль год у турме і Навінках за спробу балятавацца на прэзыдэнцкіх выбарах таго году. Пра гэта ён акуратна пісаў у сваёй выбарчай улётцы. Першым, каго я ўбачыў а сё-

май вечара на ўчастку, які месціцца ў 192-й школе, быў акурат кандыдат у дэпутаты Лапцэвіч. Ён адразу адрапартаваўся перад карэспандэнтам «НН», што налета менавіта ён стане новым прэзыдэнтам Беларусі.

«У наступным годзе будуць абвешчаныя датэрміновыя прэзыдэнцкія выбары, на якіх пераможа Лапцэвіч, так і напішыце ў сябе ў газэце», — вяшчаў кандыдат. Празь некалькі хвілінаў Лапцэвіч прынёс сваю перадвыбарчую ўлётку, «у якой яго паказалі поў-

ным дурнем», выказаўшы некалькі ключавых фразяў. Пра выпадак цензуры пэнсіянэр «пасыпеў паведаміць у амэрыканскую амбасаду».

З выбарчага ўчастку Лапцэвіч быў вытураны агульнымі намаганьнямі толькі за пяць хвілінаў да сканчэньня галасаваньня. Старшыня выбарчага ўчастку, вайсковец Барыс Мялехін няспынна паўтараў у мой бок: «Ты пішы, сыноч, пра мяне. Толькі ўсю праўду пішы.

Працяг на старонцы 11.

Расея будзе пастаўляць энэрганосьбіты для ўраду Лукашэнкі па льготных тарыфах. Мыты на экспарт нафты ў Беларусь складуць сёлета менш за 30% ад устаноўленых для іншых краінаў. Такі вынік перамоваў Сідорскага і Фрадкова ў Маскве.

Папужалі, павучылі,

Па выніках двухдзённых перамоваў урады Беларусі і Расеі падпісалі пагадненьне па ўрэгуляваньні гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва ў галіне экспарту нафты і нафтапрадуктаў.

Згодна з пагадненьнем, стаўка экспартнай пошліны на нафту для Беларусі ўсталявана з 1 студзеня 2007 г. у памеры \$53 за тону. Гэта 29,3 % ад стаўкі агульнага мыта, якое накладаецца на экспарт у іншыя краіны. Налета гэты

праэнт уздымецца да 33,5. У 2009 г. — да 35,6.

Паводле прэм'ер-міністра Расеі Фрадкова, у 2007 г. пошліна ад рээкспарту нафты Беларусью або экспарту нафтапрадуктаў Беларусью ў трэція краіны будзе дзяліцца ў прапорцыі 70% Расеі і 30% Беларусі, у 2008 г. — 80% і 20%, у 2009 г. — 85% і 15%.

«Перамовы былі няпростымі, але на апошняй стадыі ў працу ўключыліся прэзыдэнты нашых краін

(у пятніцу адбылася тэлефонная гутарка між Лукашэнкам і Пуціным). У выніку мы ўзгаднілі агульны падыход», — заўважыў Фрадкоў. Паводле ягоных словаў, на сырую нафту, што пастаўляецца з Расеі, будзе брацца экспартная пошліна, разьлічаная, зыходзячы з экспартнай пошліны на нафтапрадукты, што пастаўляюцца зь Беларусі і зробленыя з сырой расейскай нафты.

Паводле расейскага прэм'ера, такі мэханізм даз-

Кантроль рээкспарту нафтапрадуктаў Беларусью заўжды можна будзе выкарыстаць, каб абвінаваціць нашу краіну ў парушэньні пагадненьняў. На фота: нафтапампавальная станцыя «Гомель».

забралі мільярд і папусьцілі

воліць расейскаму бюджэту ў 2007 г. атрымаць «нямногім больш за 1 млрд даляраў». Аднак, сказаў Фрадкоў, пры гэтым Расея будзе працягваць падтрымку эканомікі Беларусі ў рамках саюзніцкіх пагадненняў.

Расейскія датацыі для ўраду Лукашэнкі ў форме скідак на энэрганосьбіты складаць сёлета прыкладна 6 млрд даляраў.

Міністар фінансаў Расеі Аляксей Кудрын камэнтаваў дамову катэгарычна і

цынічна: «Экспартаваць расейскую нафту й нафтапрадукты ў трэція краіны Беларусь зможа толькі па стаўках мытаў, устаноўленых у самой Расеі для аналягічнай прадукцыі. Калі будзе парушанае пагадненьне, падпісанае сёння, хай нават і на адзін барэль, Расея ўвядзе мыты (\$180) зноў. Першае папярэджаньне каштавала Беларусь мільярд даляраў у год».

Расейскі беларусазнаўца Аляксандар Фадзееў у

інтэрвію парталу kreml.org гэтак патлумачыў сэнс падзеяў сьнежня — студзеня. Расея імкнецца паступова ўстанавіць кантроль над беларускай эканомікай, але баіцца пры гэтым нанесці ёй непараўную шкоду, што магло б прывесці да страты А.Лукашэнкам улады.

Прынятая схема не да канца празрыстая. У гэтым яна нагадвае схему «Росукрэнэрга», якое пастаўляе газ ва Ўкраіну. Скажам, кантроль рээкспарту на-

фтапрадуктаў Беларуссю — справа гнуткая. Яго заўжды можна будзе выкарыстаць, каб абвінаваціць нашу краіну ў парушэньні пагадненняў. Фактычна, Беларусі зьменшылі шворку. Любое парушэньне А.Лукашэнкам палітычнай ляльнасьці ці пэўных нефармальных эканамічных абцягненьняў можа зноў прывесці да паліўнага шантажу.

Мікола Бугай, паводле інфармацыйных агенцтваў

Аглушальная перамога цаною 5,3 % ВУП

Беларускія СМІ актыўна радуецца перамозе ў нафтавай вайне. Давайце падлічым наступствы пагадненьня для 2007 г., сьвядома не заглядаючы ў наступныя гады, бо Расея ўжо пры канцы 2007-га будзе ў СГА, і ўсе пагадненьні з РБ будуць перагледжаныя. Піша **Андрэй Суздальцаў**.

1. Умовы пагадненьня ад 12.01.07: вывазнае расейскае мыта — \$53 на 2007 г. Адкуль узятая гэтая лічба? Для Беларусі будзе прымяняцца каэфіцыент у памеры 0,293 да стаўкі агульнага экспартнага мыта на нафту, што складае каля \$180 за тону. Пры гэтым стаўка агульнага мыта пералічваецца раз на два

месяцы, аднак каэфіцыент 0,293 на 2007 г. застаецца нязьменным.

Але далей — яшчэ цікавей. Калі беларусы вывезуць з Расеі нафту, заплаціць \$53 за кожную яе тону і паспрабуюць адправіць гэтую нафту далей на Захад, г.зн. перапрадаць, то на мяжы РБ і ЭЗ мыта ўжо ўсталёўваецца па \$180 за тону нафты і \$108 за тону нафтапрадуктаў. Адпаведна з падпісаным пагадненьнем пра меры па ўрэгуляваньні гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва ў сфэры экспарту нафты і нафтапрадуктаў, у 2007 г. Расея будзе атрымліваць 70% мыта, а Беларусь — 30%, у 2008 г. — адпаведна 80% і 20%, у 2009 г. — 85% і 15%. Пералічваем: на заходняй мяжы за тону расейскай нафты, што ідзе на рээкспарт, беларусам давядзецца аддаць у расейскі бюджэт \$126 за тону і \$75,6 за тону нафтапрадуктаў. У гэтым выпадку, хутчэй за ўсё, ужо заплачаныя \$53 будуць залічаныя. Ёсьць і ўмова: калі беларусы затрымліваюць плаціжы ў расейскі бюджэт — імгненна на экспарт нафты ў РБ уводзяцца стандартныя мыты.

Ад Рэдакцыі

Андрэй Суздальцаў вядомы працай у якасьці аналітыка пэўных расейскіх карпарацый. Як грамадзянін Расеі, ён быў дэпартаваны зь Беларусі на пачатку гэтага году. Ягоньня падлікі не пазбаўлены памылак. Гэтак, А.Суздальцаў нават забываецца ўлічыць, што Беларусь сама здабывае 1,8 млн тон нафты. Тым ня менш, мы палічылі артыкул вартым перадруку, бо ён адлюстроўвае пазыцыю фінансавых і палітычных колаў Расеі, тлумачыць, для чаго яны пайшлі на падпісаньне пагадненьняў у Маскве і як яны будуць падыходзіць да інтэрпрэтацыі гэтых дакумэнтаў.

Спачатку палічым, колькі эканамілі беларусы на расейскай нафце ў 2006 г. Вывазнае мыта на сырую нафту з РФ у 2007 г. — \$180 за тону. Беларусь вывезла з РФ (груба) 21 млн тонаў сырой нафты, не пералічыўшы ў бюджэт РФ \$3780 млн. Гэта эканомія. Ёсьць яшчэ прыбытак ад продажу нафтапрадуктаў і за рээкспарт сырой нафты. Усяго — каля \$6 млрд. — 17% ВУП. Няблага, а калі яшчэ ўлічыць з эканоміяй за газ, дык нават дзіўна, чаму ў Беларусі не пабудавалі па «Алмазе ведаў» у кожным раённым цэнтры?

А што заплаціць Беларусь цяпер?

2. У 2007 г., калі Беларусь увязе з Расеі ўвесь аб'ём запланаванай нафты — 21 млн тонаў, яна пакіне ў расейскім бюджэце \$1113 млн. Можна лічыць, што гэтыя грошы сышлі... Затое ў краіне — 21 млн тонаў аплачанай сырой нафты. Вось тут пачынаюцца адкрыцці... Аўтар гэтых радкоў другое дзесяцігодзьдзе наўна лічыў, што ўнутраныя патрэбы Беларусі ў сырой нафце складаюць 7,5 — 8 млн тонаў. Раптам 12 студзеня на перамовах у Маскве беларуская дэлегацыя заяўляе, што, аказваецца, унутраныя патрэбы Беларусі — 4 млн тонаў. Аказваецца, Менск гадамі перад Масквой ламаў камэдую, выпрошваючы на «братэрскі беларускі народ» удвая болей за яго патрэбы. Добра, паверым беларускай дэлегацыі...

Лічым далей: 21 млн. тонаў мінус 4 млн. тонаў на ўнутраны рынак. Застаецца для экспарту — 17 млн тонаў. Калі

Аглушальная перамога Лукашэнкі цаною 5,3 % ВУП

Працяг са старонкі 5.

ўвесь гэты аб'ём РБ адправіць без перапрацоўкі на экспарт (сумнеўны варыянт), то ў расейскі бюджэт давядзецца аддаць ((126 — 53) × 17 млн. тонаў) \$1241 млн. Разам з ужо заплачаным узвзным мыгам на ўваходзе ў Беларусь — \$2354 млн.

Возьмем іншы варыянт. Беларускія НПЗ перапрацоўваюць штогод 18 млн тонаў. Мінус 4 млн. тонаў на ўнутраны рынак. Усяго для экспарту застаецца 3 млн. тонаў нафты ((126 — 53) × 3 млн. тонаў) = \$219 млн. Акрамя таго, зьяўляецца 9,8 млн. тонаў сьветлых нафтапрадуктаў. Такім чынам, лічым «сьветлыя нафтапрадукты» ((108 — 53) × 9,8 млн. тонаў) = \$539 млн. Усяго ў бюджэт РФ ідзе (1113 + 219 + 539) = \$1871 млн.

Сапраўды, у гэтым варыянце беларускія НПЗ загрузаны, але РБ павінна аддаць у расейскі бюджэт 5,3% ВУП. Вось такі «беларускі варыянт»...

Аднак ёсьць і пастка. У Беларусі падмануць расейскае кіраўніцтва лічыцца

добрае... Таму Кудрын (*міністар фінансаў Расеі* — «НН») загадзя паціраючы рукі кажа пра тое, што расейскі бюджэт атрымае больш за \$3 млрд. Расейскае кіраўніцтва будзе шльнаваць кожную тону нафты, што рээкспартуецца. Стаўка тут велізарная — \$3780 млн. — амаль 11% ВУП Беларусі. Гэта катастрофа для беларускай эканомікі.

Цяпер беларускія СМІ спрабуюць нам даказаць, што А.Лукашэнка не саступіў у трэці раз Маскве за апошнія два тыдні, а вядзе беларусаў ад перамогі да перамогі. Калі перад намі «перамога» Лукашэнкі, дык што тады назваць паразай?

Прадугледжаныя і санкцыі: беларусы затрымліваюць выплаты ў расейскі бюджэт — імгненна на экспарт нафты ў РБ уведзюцца стандартныя мыты.

Акрамя таго, ужо атрыманае МЕРКА-ВАНЬНЕ, што ўжо заплачаныя \$53 НЯ ЎЛІЧВАЮЦА пры перасячэнні сырой нафты і нафтапрадуктаў заходняй мяжы Беларусі...

Андрэй Суздальцаў
Паводле afn.by (скарочана)

Пуцін: Расея будзе працягваць прыхаваную падтрымку Лукашэнкі

Прэзыдэнт Расеі назваў дамоўленасці зь Беларуссю па энэргетыцы прымальным кампрамісам для абодвух бакоў і падзякаваў за гэта ўраду.

Паводле Пуціна, галоўным вынікам перамоваў ёсьць пераход да рынковых дачыненняў зь беларускімі партнёрамі, перадусім у энэргетычнай сфэры.

Пуцін адзначыў, што падтрымка беларускай эканомікі Расеяй будзе працягвацца, але аб'ёмы будуць зьніжацца. «Простая ці схаваная падтрымка беларускай эканомікі Расеяй будзе працягвацца доўгі час, хоць, пачынаючы з гэтага году, яна будзе скарачацца», — сказаў Пуцін на пасяджэнні на нарадзе з чальцамі расейскага ўраду.

У прыватнасці, паведаміў ён, у 2007 г. толькі па энэрганосьбітах складзе \$5,8 млрд. «Пагадзіцеся, што гэта шмат. Але гэта плата Расеі за спакойны, мяккі, саюзніцкі спосаб пераходу да рынковых дачыненняў і падтрымкі беларускага народу», — сказаў прэзыдэнт Расеі.

РІА «Новости»

Сола на трубе

Калі нехта грае на трубе з газам ці нафтаю, гэтую музыку чуюць кантынэнт. А таму не пытайся, каму перакрылі нафту, — нафту перакрылі табе! Эсэ Андрэя Хадановіча.

Так бывае з органамі нашага цела — маленькімі, але жыцьцёва неабходнымі — мы іх не заўважаем, часам нават ня ведаем пра іхнае існаваньне, пакуль яны не пачынаюць нам балець. Нешта падобнае адбываецца з Заходняй Эўропай, якая раптам згадала пра існаваньне Беларусі — маленькай эўрапейскай краіны, што, аказваецца, можа прыносіць вялікія клопаты.

Вядома ж, некаторыя эўрапейцы ведалі пра Беларусь і раней: ёсьць сабе такая краіна на ўсходзе Эўропы (і трэба яшчэ спраўдзіць, што там за Эўропа!); нехта краем вуха чуў, што там дэфіцыт дэмакратыі і неабмежаваная ўлада «апошняга эўрапейскага дыктатара». Але нам, заходнім — сапраўдным! — эўрапейцам, што да гэтага? Нам пэрсанальна гэтая краіна нічым не цікавая, а згада-

ны дыктатар нічым асабіста не перашкаджае. Дый наагул ня нашыя гэта праблемы. Вось ёсьць Расея, якая напраўду дамінуе ў гэтым рэгіёне, — хай яна з сваімі «малодшымі братамі» й саюзнікамі і разьбіраецца.

А «ўласна расейскія» праблемы выявіліся зусім ня толькі расейскімі, а агульнаэўрапейскімі. Варта было па-сапраўднаму выбухнуць першаму беларуска-расейскаму канфлікту, як яго адчулі на сабе ўсе заходнія суседзі. Так бывае падчас хуліганскай бойкі ў грамадзкім месцы — абавязкова дастанецца па галаве камусьці побач. Узаемны беларуска-расейскі газавы й нафтавы шантаж нічым іншым, як хуліганскаю бойкай, і назваць нельга. Вось толькі церпяць ад гэтага — і рэальна церпяць — тыя эўрапейцы, што раней думалі, быццам Эўразьвяз —

іншая плянэта, дзе няма месца ні Расеі зь яе разьдзьмутымі імперскімі амбіцыямі, ні непрадказальнаму таталітарнаму беларускаму рэжыму.

Да пары да часу ў расейска-заходніх дачыненнях што да Беларусі атрымлівалася амаль як у крымінальных фільмах пра мафію — розныя кланы падзлілі кантраляваную імі тэрыторыю, і наконт маёй краіны асаблівых спрэчак не ўзьнікала — тут гаспадарыць усходні «вялікі брат». Таму ніхто на Захадзе ўсур'ез не замінаў Расеі праводзіць у Беларусі сваю замежную палітыку; не замінаў Ельцыну, а пасля Пуціну падтрымліваць рэжым Лукашэнкі, а часам нават прыкрываць яго сваім аўтарытэтам падчас асабліва няўдалых міжнародных авантураў. Зразумела, падтрымліваць ня проста так, а ў абмен на дэклараваную лаяльнасьць Лукашэнкі ў дачыненні Масквы.

З уласнага досведу я ведаю: калі хто-небудзь прапануе мне супрацоўніцтва, прычым злоўжывае высокай рыторыкай, апэлюючы да чагосьці вельмі духоўнага, — гэта выразны сыгнал, што мяне падмануць, зробіць усё, каб не заплаціць за зробленае і абысьціся словамі маральнай

Працяг на старонцы 10.

КАМЭНТАР

Хвост адсякуць
за некалькі разоў

Нафтавыя
дамоўленасці
камэнтуе Аляксандар
Класкоўскі.

Пашкадавала Расея Беларусь. Хвост прэфэрэнцыяў будучы адсякаць за некалькі разоў — і што да газу, і што да нафты.

Па-першае, мыта на экспарт нафты Масква значна знізіла — з 180 да 53 даляраў за тону. Па-другое, сваю долю пры падзеле мытаў на экспартаваныя нафтапрадукты расейцы будучы павялічваюць паступова: сёлета забяруць 70%, праз год — 80%, у 2009-ым — 85%.

Экспэрты кажуць, што Беларусь ужо сёлета страціць каля \$2,5 млрд.

Гэта адчувальна, але ж — ці толькі пра страты трэба весці гаворку?

Ёсць падставы і для асцярожнага аптымізму.

Што б ні казалі, здачы незалежнасці не адбылося. І рымэйк «братняй інтэграцыі», бадай, ужо немагчымы.

Што да прэспэктывы дачыненняў з Расеяй, то, як значнае палітолаг Андрэй Фёдараў, мэнтальна грамадства ўжо ня вернецца ў ранейшы стан. Больш за тое, кажа ён, дзеля піяраўскіх мэтаў уладзе зараз выгадна нагнаць антыкрамлёўскую рыторыку, каб зваліць на расейскае кіраўніцтва адказнасць за пагаршэнне сацыяльна-эканамічнага становішча.

Карацей, быў такі прыгожы «беларускі пуд», а потым прыйшоў расейскі паручнік Ржэўскі ды ўсё апошліў...

Так ці іначай, нават падобная дубовая прапаганда аб'ектыўна будзе спрыяць незалежніцкім настроям.

Суворы імператывы стануць падштурхоўваць кіраўніцтва да рэфармавання «рынковага сацыялізму». Хай сабе з-пад палкі, але працэс, магчыма, пачнецца. Бо другая альтэрнатыва — аўтаркія, а ў Беларусі чучэ ня пройдзе.

Карацей, згаданыя \$2,5 млрд можна разглядаць і як своеасаблівы ўнёсак у справу ўмацавання сувэрэнітэту. Проста народы Балтыі разлічыліся з імперыяй раней, цяпер — чарга беларусаў. Дурніца скончылася, і дзякуй богу.

Пытанні ж да цяперашняй улады ўсё адно застаюцца, колькі б ні заклікаў афіцыйз падтрымаць яе ў ліхую часіну. Бо маглі б даўно жыць як людзі, без прэспэктывы капаць зямлянкі, калі пачне вылазіць бокам «братняя інтэграцыя».

Расейскі бізнэс пераймае кантроль над
беларускім рознічным гандлем

Кампанія «Сёмы кантынэнт» павялічыла долю ўдзелу ў статутным капітале сумеснага ЗАТ «Грастор-маркет» (Менск) з 50% да 50% + адна акцыя. У жніўні «7К» абвясціў пра набыццё 50% СЗАТ «Грастор-Маркет» — беларускай кампаніі, якая адкрыла гіпермаркет ProStore ў Менску 12 жніўня 2006 г. Кампанія «7К» валодае 107 супермаркетаў і 2 гіпермаркетаў ў Маскве і Маскоўскай вобласці, 11 — у Калініградзкай вобласці, мае па адным гіпермаркце ў Разані, Пенябургу і Менску.

Паводле газеты «Белорусы и рынок»

Тур: эканоміка
Беларусі выцягне

Эканоміка Беларусі зможа «пацягнуць» узрослыя цэны на энерганосьбіты за кошт назапашанага ў 2006 г. патэнцыялу. Аб гэтым паведаміў намеснік міністра эканомікі Андрэй Тур 14 студзеня ў

інтэрвію каналу АНТ. «Мы па-рапейшаму пацвярджаем, што захаваем тую прагнознаю паказчыкі сацыяльна-эканамічнага развіцця, якія запланавалі. Рост інфляцыі мы павінны ўтрымаць у межах 6 — 8%, калі ня будзе форс-мажорных абставінаў», — адзначыў Андрэй Тур. Разам з тым ён прызнаў, што гэты год «будзе вельмі няпросты».

Паводле БелТА

Ездзіла Цаф, цяпер — ван дэр Ліндэн

Старшыня Парлямэнцкай асамблеі Рады Эўропы (ПАРЭ) Рэнэ ван дэр Ліндэн наведае Беларусь 18-20 студзеня. Візіт ажыццяўляецца па запрашэнні нацыянальнага сходу. Асноўная мэта візыту — абмеркаванне шляхоў развіцця супрацоўніцтва паміж парламентам Беларусі і Парлямэнцкай асамблеяй Рады Эўропы.

Мілінкевіч гэты візыт скрытыкаваў. На ягоную думку, развіццё кантактаў бяз крокаў уладаў насустрач можа толькі пагоршыць сытуацыю з правамі ча-

лавека ў Беларусі.

Тым ня менш, нідэрляндзец-старшыня вырашыў ехаць. Запланаваныя ягонны сустрэчы з кіраўніцтвам нацыянальнага сходу, міністрам замежных спраў, у паўнаважным па справах рэлігій і нацыянальнасцей, кіраўніцтвам праваслаўнай і каталіцкай япархій, кіраўніцтвам і студэнтамі БДУ, а таксама наведванне Нацыянальнай бібліятэкі. А яшчэ можна было б у хакей пагуляць. Тут табе і дыялёг, і кава з гарбатаю...

МБ

Злачыннасць пачала зніжацца

У 2006 г. у Беларусі было зарэгістравана 191,4 тысячы злачынстваў, што на 2% менш, чым у 2005 г. Пра гэта на прэс-канферэнцыі 17 студзеня паведаміў генэральны пракурор Беларусі Пётра Міклашэвіч.

Генпракурор асабліва адзначыў эфектыўнасць супрацы з МУС і КДБ у рамках праграмы па барацьбе з карупцыяй.

Адна з найбуйнейшых справаў чакае завяршэння ў Віцебску — былы гендырэктар ВА «Віцязь» Жукоўскі вінаваціцца ў нанясенні прадпрыемству стратаў на 6 млн даляраў.

У той жа час знізілася раскрывальнасць злачынстваў. У мінулым

годзе гэты паказчык склаў 54%.

П. Міклашэвіч агучыў вынікі расьследавання гучнай справы г. зв. «банды Марозава». На сёньня працягваюцца сьледчыя дзеяньні супраць яшчэ сямі асобаў, што падзраюцца ў забойствах сямі чалавек ды іншых злачынствах. Шэсьць удзельнікаў групоўкі — у вышuku, у тым ліку і былы супрацоўнік пракуратуры Сусолкін.

Генпракурор зазначыў, што беларуская пракуратура мае адсьвяткаваць у чэрвені сваё 85-годзьдзе. А пры канцы студзеня выйдзе першы нумар спецчасопісу «Законность и правопорядок».

Сямён Печанко

На розных мовах

Чаму Пуцін не абыграў Лукашэнку? Піша Віталь Тарас.

«Масква не шукае замены Лукашэнку»

Пад такой назвай на сайце «Беларускі партызан» нядаўна быў апублікаваны адкрыты ліст Аляксандру Казуліну расейскага палітоляга Андрэя Суздальцава. На самым пачатку аўтар ліста перадае прывітаньне «ад дэпартаванага» — «палітвязьно».

Падобны зварот, трэба зазначыць, выглядае ня надта карэктным, паколькі розніца паміж дэпартацыяй зь Менску ў Маскву і зьявольным на пяць з паловай гадоў, усё-ткі, даволі істотная.

Але ня ў тым сутнасьць. Расейскі палітоляг даволі слухна крытыкуе ў сваім лісьце беларускую апазыцыю за адсутнасьць выразнай стратэгіі як у эканамічнай, гэтак і ў геапалітычнай сфэрах. Апазыцыі ў Менску, на думку Суздальцава, няма чаго прапанаваць Маскве — з тым, каб прыцягнуць яе на свой бок у барацьбе з рэжымам Лукашэнкі. Калі ісьці за лёгкай аўтара, Лукашэнку ёсьць, ці, прынамсі, было што прапанаваць Крамлю ў абмен на палітычную ды эканамічную падтрымку. Толькі незразумела, чым жа выкліканая тады нафтагазавая вайна паміж Менскам і Масквой: неспрадаказальнымі дзеяньнямі Лукашэнкі ці неспрадаказальнымі, безадказнымі дзеяньнямі Масквы, якая нават і не спрабавала ніколі шукаць яму замену? Таксама, як і шукаць нейкія моманты судакрананьня зь беларускай апазыцыяй.

Ліст Суздальцава шмат у чым глумачыць, чаму гэтага не адбылося дагэтуль і наўрад ці адбудзецца ў бліжэйшай пэрспектыве. Сярод прэтэнзіяў, якія выстаўляе беларускай апазыцыі вядомы расейскі палітоляг, ключавой уяўляецца наступная: «Ня прыме апазыцыя на сябе і гарантыі забеспячэньня дзяржаўнага статусу расейскай мовы. Апошнія пытаньне ўвогуле будзе ўспрынятае як зьявага, хаця ясна — А.Лукашэнка выкарыстаў моўнае пытаньне для адколу апазыцыі ад электарату і загоны сваіх палітычных апанэнтаў у палітычнае «гета». Між іншым, у

Беларусі жыве агромністая маса беларусаў, якія нарадзіліся ў расейскамоўным асяродку і ўсё жыцьцё ў ім жывуць. Для іх, чыстакроўных беларусаў, расейская мова, натуральна, родная. Каб прымусіць гэтых людзей перайсьці на беларускую, апазыцыі, у выпадку прыходу яе да ўлады, давядзецца парушаць правы чалавека. Натуральна, зьявіцца ўцекачы... ў Расею. Зноў выдаткі фэдэральнага бюджэту. Так што і ў моўнай сфэры дыялёгу ня будзе».

Цяжка не пагадзіцца з апошнім цьверджаньнем. Але на каго, паводле Суздальцава, кладзецца адказнасьць за адсутнасьць дыялёгу, ці, інакш кажучы, разуменьня элемэтарных рэчаў? На апазыцыю, якую ўлада загнала ў «гета»?

Калі й можна тут чымсьці папкінуць апазыцыю, дык гэта ў тым, што яна дагэтуль недастаткова рашуча абараняла беларускую мову, беларускія школы, беларускую культуру, адсоўваючы гэтае пытаньне на другі плян.

Беларусь як Ганконг наадварот

Хіба на пачатку 1990-х г. у беларускай дзяржаве адбывалася прымусовая беларусізацыя? Хтосьці калі-небудзь быў пазбаўлены права вывучаць расейскую мову? А, можа, у Расіі калі-небудзь былі расейскамоўныя ўцекачы зь Беларусі — то бок, эмігранты, прычынай эміграцыі якіх была дыскрымінацыя ў моўным пытаньні?

Дарэчы, у суседняй Латвіі патрабаваньне ведаць мову тытульнае нацыі аформлена заканадаўча, і дзяржава вельмі строга сочыць за яго выкананьнем. Але нешта не было чуваць дагэтуль пра масавую эміграцыю расейскамоўных грамадзянаў Латвіі ў Расею. Бо ўнутры краіны яны маюць магчымасьць абараняць права нацыянальнае меншасці вывучаць сваю мову. А вось у Беларусі тыя, хто гаворыць на роднай мове (адной зь дзвюх дзяржаўных) у публічных месцах, рызыкуюць.

Але гэта расейскага палітоляга не хвалюе. Ён загадзя заклапочаны парушэньнямі правоў чалавека з боку беларускай апазыцыі, калі яна прыйдзе да ўлады ў Беларусі, але масавых парушэньняў гэтых правоў — у тым ліку парушэньня палітычных правоў апазыцыі — ва ўпор ня бачыць. Такая вось лёгіка.

Казачь пра «чыстакроўных беларусаў», якія, паводле аўтара, ня толькі ня ведаюць, але й не разумеюць беларускае мовы, ня хочацца нават і гаварыць.

Падобныя разважаньні ня маюць нічога агульнага з клопатам пра лёс беларускай апазыцыі, ды й нацыі, зразумела.

І такая пазыцыя характэрная ня толькі для Андрэя Суздальцава, якога можна залічыць у кагорту палітолягаў лібэральных.

Пракрамлёўскі палітоляг Сяргей Маркаў пайшоў у сваіх разважаньнях далей за іншых калег. У гутарцы за круглым сталом на расейскай службе радыё «Свабода» ён даводзіў, што Маскве ў любым выпадку патрэбная Беларусь як частка вялікай Расіі — незалежна ад і палітычнага і эканамічнага ладу ў нашай краіне. (На думку Маркава, Лукашэнку ўдалося рэалізаваць у РБ кітайскую эканамічную мадэль.) У прыклад ён прывёў узьяднаньне... КНР і Ганконгу на падставе прынцыпу: адна краіна — дзьве сыстэмы.

Мала таго, што, згодна з Маркавым, беларусы ня больш адрозніваюцца ад расейцаў, чым жыхары Ганконгу ад кітайцаў. Выходзіць, што Беларусі ў выпадку «ўзьяднаньня з Расеяй будзе пакінуты статус свайго роду запаведніка, альбо рэзэрвацыі, дзе мясцовым жыхарам, як амэрыканскім індзейцам, будзе пакінутае права захоўваць больш прымітыўную мадэль эканомікі. У дадзеным выпадку — камандна-адміністрацыйную. Ну, а мясцоваму кіраўніцтву, зразумела, будзе пакінутае права камандаваць беларускім народам на свой капіт. Якая справа кіраўніцтву і эліце дзяржавы, на тэрыторыі якой знаходзіцца «запаветнік», ці парушае яго адміністрацыйныя правы мясцовай «фаўны»?

Аб тым, што сваімі разважаньнямі спадар Маркаў і яму падобныя адвядзюць беларускаму народу ролю неразумных тубыльцаў, якіх трэба

АНДРЭЙ ЛЯНКЕВІЧ

Беларусі ў выпадку ўз'яднання з Расеяй будзе пакінуты статус свайго роду запаведніка, альбо рэзэрвацыі

выхоўваць і вучыць цывілізацыі, яны, відаць, нават не задумваюцца. Паколькі іхнае ўяўленне аб маралі зводзіцца, хіба, да вядомага прынцыпу: маральна ўсё, што карысна для Расеі. Ці — у дадзенай канкрэтнай сітуацыі — што карысна для Пуціна.

Перахаміць хама

Праўда, узнікаюць вялікія сумненні, што Пуцін і ягонае атачэнне сапраўды змаглі атрымаць хоць нейкую карысць са спробы ўчыніць беларускаму кіраўніку публічнае лупцаванне. Паколькі бітymi ў выніку апынуліся самі «настаўнікі». Ім здавалася, што «супраць лому няма прыёму», яны прызвычаліся да ўласнага хамства як універсальнага спосабу вырашэння ўсіх праблемаў з геапалітычнымі «падначаленымі». Але Лукашэнка міжволі апынуўся ў ролі персанажа рамана Робэрта Пэна Ўорэна. Яго герой — палітык, кандыдат у губэрнатары, парушыўшы правілы на дарозе, за што яму пагражаў штраф, учыніў форменны скандал палісмену. Чым заслужыў саркастычны камплімент сваёй жонкі: «Малайчына! Перахаміў хама!..» Лукашэнка з лёгкасыцю зможа перахаміць любога палітыка, нават Жырыноўскага, і зь ім лепш не спаборнічаць у рыторыцы — што сарамліва вымушаныя былі прызнаць расейскія чыноўнікі, якім давалося збаўляць напал свайго абурэння

паводзінамі афіцыйнага Менску.

Калі б гэтыя палітыкі, асабліва на самым версе, здолелі шчыра прызнацца, што ўсе апошнія захады ня маюць нікага дачынення да рынкавай эканомікі, а былі толькі спосабам пакараць хаўрусніка за недастатковую паслухмянасць, то такая пазыцыя выглядала б, насамрэч, больш маральнай і лягічнай. Калі ж у Маскве спрабуюць гуляць у «славянскую еднасць, дружбу й братэрства» з аднаго боку і ў «жорсткі прагматызм» з іншага — ёй ніхто ўжо ня верыць. Асабліва ў Беларусі.

А галоўнае, што ў галіне дэмагогіі спрабаваць пераўзысці Лукашэнку — пусты нумар. Хацелі папалохаць трубапроводам, прыструніць, а ў выніку — паводле расейскай клясыкі — адлушчавалі саміх сябе перад усім сьветам, як тая ўнтэр-афіцэрская ўдава.

Расейская журналістка Юлія Латыніна на радыё «Эхо Масквы» выказала погляд, што высадзіць парашутна-дэсантны полк у Менску стала б больш дзейсным, а галоўнае — больш лягічным крокам з боку Крамля, чым выдаваць сябе за прыхільнікаў строгага выканання міжнародных дамоваў і выхвальнікаў добрых манераў у дыктатара.

Добра хача б тое, што пасля гэтай навагодняй камедыі з падпісаньнем дамоваў пад бой курантаў, перакрываньнем вэнтэляў, увядзеньнем і скасаваньнем

транзытных мытаў ад усіх далейшых размоваў пра будаўніцтва саюзнай дзяржавы будзе патыхаць цяпер ужо нясьцёрпным фальшам. Гэта ня значыць, што пра саюз Беларусі й Расеі больш ня будуць гаварыць — яшчэ як будуць, асабліва ў Маскве. Трэба ж, напрыклад, ведаемству Барадзіна і іншым «саюзным» чыноўнікам хоць неяк апраўдаць сваё існаваньне. Але паверыць у гэтыя інтэграцыйныя размовы ахвотнікаў цяпер будзе значна меней — і ў Расеі, і ў Беларусі.

Зразумела, што рыторыка беларускіх СМІ змянілася за апошнія дні значна меней, чым рыторыка Крамля. Вайна — прапагандысцкая, гандлёвая, якая заўгодна іншая — ёсць натуральным спосабам іх функцыянаваньня. Дзеля гэтага яны й ствараліся. Дзяржаўныя СМІ ў сёньняшнім выглядзе ня могуць працаваць на пазытыў, на фармаваньне вышэйшых каштоўнасьцяў — такіх, як нацыянальная ідэя, напрыклад. Яны могуць толькі абараняць і апраўдваць дзеянні ўлады, дзеянні першай асобы пры лобным раскладзе. І толькі адным даступным ім спосабам — узбудзеньнем нянавісьці да праціўніка. У дадзеным выпадку ў іх лік патрапілі «Газпром» і «Транснефть». БТ у сваіх камэнтарых не знайшло нічога лепшага, як абазваць расейскіх алігархаў «ўсялякімі вайнштокамі, мілерамі, грэфамі». Інакш кажучы, для выкрываньня расейскага алігархічнага імгэрыялізму была выкарыстаная... вялікарасейская шавінісцкая рыторыка.

Не пра пагрозу страты незалежнасьці Беларусі і не пра будучыя эканамічныя праблемы беларусаў вялася апошнімі днямі гаворка ў дзяржаўных СМІ. Рознага калібру аглядальнікі і інтэрвіюеры плакалі, насамрэч, аб адным — не ўдалося стварыць Саюз, у якім усё было б так, як у сёньняшняй Беларусі, на манэр колішняга СССР.

Гэтая прапаганда, відаць, разлічаная на тых самых «чысткароўных беларусаў», для якіх роднай мовай за савецкім часам была і застаецца адзінай «общепонятной». А беларуская мова і культура — варажымі сымбальмі.

Але той час незваротна сыходзіць. Разам з таннай нафтай і ня менш таннай «саюзнай» рыторыкай.

Сола на трубе

Працяг са старонкі 6.

падзякі. Таму, чуючы такія ўзнёслыя словы, я кажу сабе: «асьцярожна: махляр!» Прыкладна такой стратэгіі трымаўся Лукашэнка ў дачыненнях з Расеяй. Вы нам — неймаверна танняя нафту й газ, мы вам — вернае сяброўства й курс на аб'яднаньне нашых дзяржаваў. З боку беларускай улады прамаўлялася рэкордная колькасць патасных словаў што да беларуска-расейскай дружбы й славянскага (чытай: усходнеславянскага) адзінства. Беларускія інтэлектуалы білі трывогу: маўляў, Лукашэнка гандлюе незалежнасьцю сваёй краіны. Але дзе вы бачылі дыктатара, які б добраахвотна дзяліўся з кім-небудзь сваёй неабмежаванай уладай?

У 2006 годзе, дэманстратыўна не падмаючы кошты на энэрганосьбіты, Расія зрабіла ўсё дзеля падтрымкі фінансавай стабільнасьці ў Беларусі — толькі каб Лукашэнка зноў захаваў уладу. Тады як з боку Беларусі інтэграцыйныя абяцаньні заставаліся толькі абяцаньнямі й не ўвасобіліся ў эканамічную канкрэтыку. Таму раней ці пазьней Масква проста мусіла выставіць рахунак — павышэнь-

не для Беларусі раней сьмехатворных коштаў на расейскія энэрганосьбіты. Такім чынам, калі не адбыўся замах на незалежнасьць Беларусі, то прынамсі ўсур'ёз пахіснуўся такі фэномэн, як «беларускі эканамічны цуд»: за кошт чаго рэжыму й далей ствараць ілюзію эканамічнай стабільнасьці ў краіне, плацічы пэнсіянэрам падазрона высокія пэнсіі?

І дзіцячаму абурэньню Лукашэнкі не было межаў. І што цікава, аргумэнты прыводзіліся не эканамічныя, а маральна-рытарычныя: «мы ж з расейцамі браты, мы ж за іх стаім гарою, мы ж заўсёды першымі прымалі на сябе ўдары заходніх ворагаў, што ваявалі з Расеяй, а яны, расейцы, нам падступна здрадзілі». Але эмацыйна афарбаваныя аргумэнты больш не спрацоўвалі, «Газпром» не жадаў зьніжаць газавыя кошты, і Беларусь з Расеяй хутка ад узаемных абвінавачаньняў перайшлі да ўзаемных пагроз заў і шантажу, а ад словаў перайшлі да справы, што хутка адчулі на сябе й нашы заходнія суседзі.

У крызісе, які перастаў быць толькі беларуска-расейскім, нельга не пабачыць і двух пазытыўных момантаў. Першы датычыць беларусаў — ахвяраў расейскіх і пралукашэнкаўскіх мэдыяў. Нарэшце недаразьвітая беларуская ідэнтычнасьць мае шанец канчаткова сфар-

мавацца. Нарэшце беларусы (і расейцы таксама) перастануць лічыць, што яны — фактычна адзін і той самы народ. (Раней такое здаралася хіба толькі падчас хакейных ды тэнісных матчаў Беларусь-Расея, калі беларускія заўзятары раптам адчувалі сваю беларускасьць). Нарэшце разбураны міт аб нейкай надзвычайнай любові й сымпатыі паміж двума братэрскімі народамі, што раней замінаў беларусам цьвяроза ацэньваць іншыя магчымасьці ў міжнародных кантактах.

Другі момант датычыць хутчэй заходніх эўрапейцаў, якія нарэшце згадалі: Эўразьвяз і Ўсходняя Эўропа — па-ранейшаму суседзі, якім нікуды не падзецца адно ад аднаго, якім наканавана жыць разам — супрацоўнічаючы, цікавячыся адно адным, дапамагаючы адно аднаму, шукаючы ўзаемных кампрамісаў. Перафразоўваючы паэта й казаньніка Джона Дона, ніводная краіна не існуе самотна, як Востраў, сама па сабе; кожная краіна — часьцінка Мацерыка, частка сушы; калі Мора змывае хоць бы адзіны Ўцёс, меншае Эўропа... І калі нехта грае на трубе з газам ці нафтаю, гэтую музыку чуе — ня можа ня чуць — увесь кантынэнт. А таму не пытайся, каму перакрылі нафту, — нафту перакрылі табе!

Эсэ было надрукавана ў «Süddeutsche Zeitung»

...магчымыя і цуды над скрынкамі

Працяг са старонкі 3.

каля 230 чалавек, гэта меней за адзін адсотак ад агульнай колькасці кандыдатаў. Таксама трэба адзначыць, што большасць альтэрнатыўных кандыдатаў балытавалася ў сталіцы. На некаторых участках сталіцы было па некалькі апазыцыйных актывістаў. У цэлым жа ў краіне выбару не было нікага. На адно месца прыпадала нават ня два, а 1,04 % кандыдата.

Сёлета ўпершыню мясцовыя выбары праходзілі ў адзін тур, у адпаведнасці з новым выбарчым заканадаўствам. Гэтым разам сярод незалежных кандыдатаў перамаглі адзінкі.

Перамогу ў Магілёве дастаў Аляксандар Агееў, які другі раз запар становіцца дэпутатам гарсавету. Цікава, што на акрузе, дзе перамог Агееў, не было кандыдата ад улады. Дырэктарка школы знялася задоўга да выбараў.

Як праходзілі выбары ў 51-ай акрузе

Працяг са старонкі 3.

Я чалавек незаангажаваны, ты бачыш, што я нават не падыходжу да камісіі, я толькі назіраў. Мне бяз розніцы, хто менавіта пераможа, галоўнае — каб быў парадак». Увесь час ён падрозьліваў сваю апалітычнасць.

Апроч мяне на участку было яшчэ двое назіральнікаў. Абодва пэнсійнага ўзросту — вэтэран вайны Валянціна Фёдарына, якая ганарылася, што летась сабрала за Лукашэнку «ў бээнфаўскім Уруччы» 1200 подпісаў, і няўрымсьлівы камуніст Антонавіч, які кожныя 20 хвілінаў спрабаваў праверыць, ці на

СЯРГЕЙ ВАСІЛЬЧУК

Выбары ў вёсцы Дукора Пухавіцкага раёну.

У вёсцы Брылі на Магілёўшчыне дэпутаткай сельскага савету абралі сябра партыі БНФ Алу Яцкову. У Мастоўскім раёне перамогу атрымаў актывіст руху «За свабоду!» Зьміцер Кухлей.

Эканаміст Зьміцер Бабіцкі на выбарах у барысаўскі гарсавет на 37 галасоў апырэдзіў дырэктара аўтапарку № 3 Аляксандра Шкрэдава. Бабіцкі добра правёў выбарчую кампанію, арганізаваў неза-

лежнае назіраньне на кожным участку і, як вынік, праходзіць у гарсавет. Варта адзначыць, што і Агееў, і Бабіцкі зьяўляюцца аўтарамі «Нашай Нівы».

Таксама ў Фаніпалі перамог кандыдат ад АГП Аляксандар Залатар.

У сваю чаргу дэпутатамі ня сталі Юрась Губаровіч у Белаазёрску, Алесь Лагвінец, Андрусь Клікуноў, Аляксей Янукевіч — у Менску. У Горадні Сяргей Антусевіч прайграў

Уладзімера Сіманіна. Аляксандар Мыцько ў датэрміновым галасаванні атрымаў толькі адзін голас. «Пэўна, сам за сябе прагаласаваў», — жартавалі сябры камісіі.

Тых, хто прагаласаваў дома, было каля дваццаці, зь імі камісія разабралася за пару хвілінаў. Надыйшла чарга бюлетэняў асноўнага галасавання. Адрозьнілася ўражаньне, што такіх ня значна болей за датэрміновых.

Яшчэ падчас падліку галасоў Б.Мялёхін паведаміў, што агульная яўка выбарцаў складала 55%. (Па папярэднія інфармацыя яўка ў цэлым па акрузе была каля 51%).

Сябры камісіі шушукаліся між сабой: «Сіманін! Ізноў Сіманін! Хто зьбірае галасы за Сіманіна? Я ж таксама галасавала за яго. А вы?» Нейкі час актывістка стала чуваць прозьвішча Клікунова. Думалася, і Андрусь здольны набраць

дырэктару ААТ «Горадня Азот». Не змагла прайсьці ў полацкі гарсавет настаўніца і паэтка Лера Сом. Супраць іх прозьвішчаў у выніковых працолах стаяць лічбы ад 5 да 35 працэнтаў.

Старшыня Партыі БНФ Віцук Вячорка, што балытаваўся ў Менску па Мірашнічэнкаўскай выбарчай акрузе, мае намер абскардзіць вынікі выбараў. Паводле папярэдніх зьвестак, за В. Вячорку прагаласавалі 14,1 % галасоў, за прадпрымальніка Ўладзімера Галабурду — 54,5 %. Балытаваліся ў акрузе таксама прадпрымальнік Ірына Фяфёлава (12,9 %), сябра Аб'яднанай грамадзянскай партыі Лідзія Сітава (5 %).

Яўка выбарцаў складала больш за 70%, гэта значна менш у параўнаньні зь леташнімі прэзыдэнцкімі выбарамі, а таксама рэфэрэндумам 2004 году. Зрэшты, некаторыя назіральнікі ставяць і такую яўку пад сумнеў. Асабліва ў сталіцы, дзе выбарчыя ўчасткі 14 студзеня пераважна пуставалі.

Зьміцер Панкавец

троху галасоў, аднак... вынікі аказаліся абсалютна неўспешнымі для апазыцыйных кандыдатаў.

Уладзімер Сіманін на участку атрымаў перамогу, за яго прагаласавала 811 чалавек, на другім месцы аказаўся Знавец — 170, далей ішлі Сераштам — 148, Лапцэвіч — 58, Клікуноў — 55, Мыцько — 7. Падлік скончыўся а 21:05.

Наглядальнік ад камуністаў у душах выгукнуў: «Я так і знаў, што пераможа гэты сабакавод». «Чаму сабакавод?», — запытаўся я. «У яго праграме пра сабак больш, чым пра людзей», — адзначыў Антонавіч.

Па выхадзе з участку мяне сустрэў Уладзімер Лапцэвіч, які запытаўся: «Я перамог»? Я адмоўна пахітаў галавой. «Так і ведаў, што выбары сфальсыфікуюць», — сумна адзначыў пэнсіянер.

Зьміцер Панкавец

**ПАВАЛ
СЕВЯРЫНЕЦ**

Галоўны энэрганосьбіт

Павал Севярынец — у 1998 — 2004 г. лідэр незарэгістраванага «Маладога фронту». Асуджаны за арганізацыю акцыяў пратэсту пасля рэфэрэндуму 2004 году. Цяпер у высылцы ў Малым Сітне, на поўначы Полаччыны.

Бог беражэ Беларусь.

Сярэдзіна студзеня, а ў Сітне, на нашай крайняй Поўначы, зацвітаюць «коцікі», пускаюць лісьце часнык ды рэдзька. Ніхто са старажылаў ці лесавікоў не прыгадае гэткай мяккай зімы. Зімы тым больш дзівоснай, што менавіта ў гэты самы час краіна стаяла на парозе татальнага дэфіцыту энэрганосьбітаў.

У Сітне толькі пра гэта й гаворкі. Як на ОРТ, БТ або «Свабодзе» навіны — люд з заміраньнем сэрца збіраецца вакол інфармацыйнай кропкі: «О, пра газ, пра нафту, ціха!..» Разнабой у камэнтарах уражвае: «Яны што там, у Маскве, зусім здурэлі?» «Яшчэ скажы дзякуй, што па 100 даляраў газ, а не па 260!» «Э-э, усё роўна ён іх з нафтай надурьць, вось паглядзіш». «Не, брат ты мой, тут ён дагуляўся... Гэта ж табе ня выбары якія, разумець трэба. Гэта — труба».

Напружанае чаканьне навінаў з усходняга фронту можна параўнаць хіба што з чаканьнем прарыву сьпіртавое бялкады, якую ўлады ўсталювалі тут да мясцовых выбараў. «Максімкаправод» Вялікія Лукі — Полацк вась ужо колькі тыдняў патрулююць міліцыянты, штодня на

дарогах вылоўліваюць дробных кантрабандыстаў з каністрамі, ды нават участковы прайшоўся па «кропках», аформіўшы паказальную канфіскацыю некалькіх бітонаў брагі. Бачыш вяскоўцаў, якія на вачох робяцца зьлейшымі-цьверазейшымі (цуд: з трэцяга студзеня працавалі як мае быць, а восьмага, назаўтра пасля Раства, у брыгадзе не было аніводнага п'янога) — і прыходзіш да высновы: калі ўжо «паліва» для Сітна й Алешчы перакрыць здолелі, дык закруціць пару нафтавых вэнтыляў на мяжы з Расеяй ды Эўропай — гэта як піць даць.

Вяскоўцы разгубленыя. У кампаніі жартуюць: «Нам што, мы й дровамі пратопім!» Але напаўголасу міжсобку паныла згадваюць і тое, што ці ня ўся элекраэнэргія ў нас з газу, і тое, што бэнзін стаў даражэйшы за дзьве тысячы, і тое, што наваполацкі «Нафтан» дае 50% бюджэту Віцебскай вобласці.

Чуеш, Паша, што там Мілінкевіч гаворыць — як жыць будзем?

Вядома, трэба выстаўляць Расеі сустрэчныя рахункі. Вядома, трэба як найхутчэй дамаўляцца з палякамі, нарвэжцамі ды Украінаю на пастаўкі з іншых краінаў.

ХРОНІКА

10 студзеня

Дворнікаў прымусілі

Намеснік старшыні АГП Ігар Шынкарык падаў заяву ў Партызанскую раённую выбарчую камісію і пракуратуру Партызанскага раёну. Ён сьцьвярджае, што ягоны канкурэнт па Трактаразаводзкай акрузе №54 Менску, **дарадца старшыні Камітэту дзяржаўнага кантролю Міхаіл Матусевіч** парушае выбарчае заканадаўства. Паводле інфармацыі І.Шынкарыка, кіраўніцтва ЖЭС-64 дало загад сваім супрацоўнікам распаўсюджаць агітацыйныя матэрыялы М.Матусевіча, а ўлёткі іншых кандыдатаў зрываць. Сп.Шынкарык мае сумневы наконт сапраўднай колькасці агітацыйных улётак свайго канкурэнта.

11 студзеня

Сяргей Салаш

У Барысаве супрацоўнікамі міліцыі быў затрыманы сябра **Партыі БНФ Сяргей Салаш**, які зьяўляўся даверанаю асобаю кандыдата ў дэпутаты ў Менскага аблсавету дэпутатаў **Зьмітра Баб-**

іцкага. Супраць Салаша была ўжытая правакацыя: каля ягонага дому да яго падбег незнаёмы мужчына і пачаў правакаваць на бойку. Хутка пад'ехала міліцэйская машына, і міліцыянты забралі абодвух.

Ператрусы на Гомельшчыне

Актывіста **дэмакратычных сілаў Аляксандра Каратчэнку** пратрымалі ў Чыгуначным РУУС Гомеля сем гадзін. Падчас надгляду машыны міліцыянты знайшлі 6 000 улётак ад імя **рэгіянальнага каардынатора руху «За свабоду» Уладзіміра Кацоры**, у якіх, на меркаваньне праваахоўных органаў, зьмешчаныя «антыканстытуцыйныя выказваньні». Пасля санкцыі пракурора быў праведзены ператрус у кватэры затрыманага, дзе быў канфіскаваны цьвёрды дыск кампутара.

У той жа дзень пры ўезьдзе ў Жлобін супрацоўнікі ДАІ затрымалі аўтамабіль **сакратара раённай арганізацыі ПКБ Валер'я Рыбчанкі**, у якім таксама знаходзіліся **кандыдаты ў дэпутаты раённага Савету, сябры ПКБ Віктар Баллякоў і Валянцін Яўрэзаў і дзейны дэпутат райсавету сябар АГП Марат Афанасьеў**.

Міліцыянты не прадставілі ніякіх абвінавачваньняў, зазначыўшы, што могуць пратрымаць мужчынаў 3 гадзіны.

Міліцыянты Берасьцейшчыны

Лідэр Аб'яднаных дэмакратычных сілаў Аляксандар Мілінкевіч быў затрыманы супрацоўнікамі міліцыі пасля чарговай сустрэчы з выбарцамі Бярозы. Міліцыянты не прад'явілі ніякіх абвінавачваньняў. Яны запатрабавалі перапісаць дадзеныя людзей, якія разам з Мілінкевічам знаходзіліся ў ягонай машыне, спаслаўшыся на загад начальства.

Пазьней, на ўезьдзе ў Берасьце, без усялякіх тлумачэньняў машына Мілінкевіча зноў была затрыманая супрацоўнікамі ДАІ. Пад канвоем машына палітыка была накіраваная ў адзін з РУУСаў Берасьця. Праз гадзіну без прад'яўленьня абвінавачваньняў Мілінкевіча вызвалілі.

У Берасьці адміністрацыя Дома культуры сувязі, нягледзячы на дазвол уладаў, адмовілася прадставіць для сустрэчы актывую залю, аргументуючы гэта тым, што ў залі адбывалася датэрміновае галасаваньне. Сустрэча Мілінкевіча з берасьцейцамі адбылася ў фае Дому культуры.

Думаць пра данецкі вугаль ды ўласныя гаручыя сланцы на Палесьсі. Само сабою, укладаць грошы, якія пакуль шчэ ёсьць, у мадэрнізацыю энэргаёмістага сэктару, ветравую й біяэнэргетыку (у той жа Нямецчыне ветракі даюць 10% электраэнэргіі, а ў нас у Алешчы ў дні штармавога папярэджаньня ўся праца, наадварот, спыняецца). Зразумела, вучыцца эканоміць (у нас на адзінку вырабленай прадукцыі энэргіі траціцца ў разы болей, чым у эўрапейскіх суседзях). Усё гэта так. Але.

Калі нацыя, у якой штогод дзясяткі тысячаў дзяцей гінуць ва ўлоньні маці ад абортаяў, сотні тысячаў людзей сьпіваюцца, а мільёны і не зьбіраюцца каяцца за дванаццаць гадоў падтрымкі дэспатычнага рэжыму, ужо каторы месяц як галоўную праблему хорам абмяркоўвае кошта на вадкую ды газападобную арганіку — значыць, справа і праўда *труба*.

Калі краіну ў сэрыі Эўропы — ад прэзыдэнта да каласнай даяркі — пачынае калаціць зь перападамі ціску ў закапанай пад зямлю жалезнай кішчы, і нацыянальны гонар ды сыход у зямлянкі, жыцьцё або сьмерць ставяцца ў залежнасьць ад мыта за транзыт — мне раптам згадваецца адна састарэлая выкладчыца філфаку БДУ. Яна пачынала знаёмства зь першакурснікамі з пытаньня: «Дзеці, адкажыце мне — што глаўнае ў жызьні?» І, закіданая вэрсіямі пра сяброўства, каханьне, сям'ю ды веру, дасадліва выбівала ідэалістычны пыл з галоваў будучых настаўнікаў ды пісьменьнікаў: «Не, дзеці, глаўнае ў жызьні

— пішча, жылішча і адзежда».

Мне згадваецца Плошча, дзе некалькі соцень гэткіх жа першакурснікаў мёрзлі чацьвёра сутак за свабоду, праўду ды справядлівасьць — і жывы генэратар, зладжаны з тынэйджэраў і палацных намётаў, зараджаў энэргіяй мільёны беларусаў ды яшчэ паўсьвету.

Мне згадваюцца сотні галадоўнікаў-хрысьціянаў, якія пакінулі цёплыя кватэры й напоўненыя лядоўні, і самі перакрылі паступленьне ежы ў свае харчаводы — і пры гэтым зрабілі працу, якую гадамі не ўдавалася зрушыць усяму грамадзтву.

Наймацнейшыя энэрганосьбіты тояцца ўнутры нацыі, натхнёнай верай і воляю. У сэрцах, поўных любові да Бога, бліжняга й сваёй радзімы. У галовах, занятых грандыёзнымі плянамі пераўтварэньня краіны. «У нашым сьмеху, у нашых сьлязах і ў пульсацыі вен...» Патэнцыял грамадзтва, ахопленнага прагаю ўсеагульных пераменаў, паводле *энэргаэфэктыўнасьці* на парадак вышэйшы за мільёны тон нафты, мільярды кубоў газу, мыты й крэдыты.

У таго, хто хоча быць эўрапейцам і пры гэтым застацца матэрыялістам — крыніцай энэргіі ўсё адно будзе Расея.

Але ў беларусаў ёсьць *рэсурсы* куды важнейшыя за нафту й газ. Галоўная крыніца беларускіх энэрганосьбітаў — ня дзірка ў расейскай тундры, ня руля «Белтрансгазу» і ня «Дружба» з крамлёўскімі кранікамі, а нацыянальнае абуджэньне.

в.Малое Сімна

Нацыя, у якой штогод дзясяткі тысячаў дзяцей гінуць ва ўлоньні маці ад абортаяў, сотні тысячаў людзей сьпіваюцца, а мільёны і не зьбіраюцца каяцца за дванаццаць гадоў падтрымкі дэспатычнага рэжыму, як галоўную праблему абмяркоўвае кошта на вадкую ды газападобную арганіку.

ХРОНИКА

12 студзеня

Шчукін ізноў

Вядомага праваабаронцу Валер'я Шчукіна затрымалі супрацоўнікі міліцыі на выбарчым участку №52 Першамайскага раёну. Там сп.Шчукін працаваў у якасьці журналіста і меў пры сабе пасьведчаньне газэты «Народная воля». Прычыны затрыманьня міліцыянты не патлумачылі.

Лябедзька зьняў сваю кандыдатуру з «выбараяў»

Лідэр Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька паведаміў пра здыманьне сваёй кандыдатуры зь выбараў у гарсавет. У адмысловай заяве палітык канстатаваў, што з 202 сяброў АГП, якія апавясыцілі пра свой намер удзельнічаць у палітычнай кампаніі «мясцовыя выбары», толькі 60 пераадолелі бар'ер рэгістрацыі. З 537 актывістаў АГП, высунутых у Менску ў выбарчыя ўчастковыя камісіі, улады не ўключылі ў склад камісій ніводнага чалавека.

Суд над актывістамі

Паводле рашэньня суду Маскоўскага раёну

Берасьця, удзельнік кампаніі «За Свабоду» Андрэй Шарэнда быў апраўданы, а ягоны папалчнік Дзяніс Турчаняк пакараны штрафам у памеры 15 500 рублёў.

Міліцыянты, якія затрымлівалі 11 студзеня сп. Шарэнду ў цэнтры Берасьця, ня здолелі давесці ў судзе прычыну затрыманьня сп.Шарэнды. Дзяніса Турчаняка спачатку вінавацілі ў кіраваньні скрадзеным аўто. Пазьней гэтыя абвінавачваньні былі зьнятыя, але сп. Турчаняка пакаралі штрафам у памеры 0,5 б.в. за нібыта ляжаньку і непадпарадкаваньне міліцыянтам.

Пінскія папалчнікі

Сустрэча Аляксандра Мілінкевіча з выбарцамі Пінску адбылася ў адсутнасьць абодвух дэмакратычных кандыдатаў, даверанай асобай якіх зьяўляецца Мілінкевіч. Аляксандар Васільеў і Аляксандар Рамановіч паводле абвінавачваньняў у нібыта дробным хуліганстве трапілі ў мясцовы ізалятар часовага ўтрыманьня. Васільеў 9 студзеня атрымаў 7 сутак, а Рамановіч, напярэдадні прыездку Мілінкевіча, — 5 сутак арышту.

У Горадні ізалявалі

У Ленінскім райсудзе Горадні пакараны арыштам

на пяць сутак Андрусь Фамін — давераная асоба кандыдата ў дэпутаты аблсавету Валер'я Кісяля з Партыі БНФ.

4-дзённым арыштам у Кастрычніцкім раённым судзе пакаралі Максіма Губарэвіча — давераную асобу кандыдата ў дэпутаты Сяргея Антусевіча з Партыі БНФ.

Абодвух апазыцыянераў абвінавацілі ў дробным хуліганстве. Сьведкамі на судзе былі міліцыянты.

За скаргу на міліцыю

Аршанскі суд асудзіў моладзевага актывіста Сержука Гумінскага на трое сутак арышту. Некалькі дзён таму ён быў жорстка зьбіты супрацоўнікамі міліцыі за прынцыповае карыстаньне беларускай мовай. Малады чалавек зьвярнуўся са скаргаю ў пракуратуру на дзеяньні міліцыі. У чацьвер ён зноўку быў выкліканы ў міліцыю, дзе на яго склалі пратакол па арт. 156 і 166 КоАП — «хуліганства» і «непадпарадкаваньне патрабаваньням супрацоўнікаў міліцыі». У знак пратэсту С.Гумінскі абвясціў галадоўку.

Дзяржвандалы дабраліся да Пінску

З набліжэннем вясны абуджаюцца ня толькі патагенныя вірусы. У новых плянах на новы год — руйнаванне здабыткаў дойлідства. Помнікаў і ня помнікаў. Таго, што хоць неж нагадвае пра Беларусь дапрэзідэнцкага пэрыяду. Гэтак, у старажытным Пінску ў чарзе да небыцця аказаліся старасьвецкія камяніцы на вуліцы Равецкай.

Яе траса ўтвораная на месцы колішняга Каралінскага рава, што аддзяляў уласна Пінск ад мястэчка Каралін і прадмесця Лешч. Яе пачалі забудоўваць у 30-я гады XIX ст. Тут пакуль яшчэ стаіць былая жыдоўская бажніца XIX ст., старажытныя дамы №6 і №8, што некалі належалі роду Сяміжоўскіх, у сутарэньнях якіх былі кавальскія майстэрні. Цяпер, згодна зь перадвыбарчым абяцанкамі галоўнага архітэктара гораду Волгі Барысенкі, іх плянуюць зьнішчыць, каб зрабіць... аўтастаянку.

Старшыня габрэйскае супольнасці Пінску Ёсіф Лібэрман паведаміў у бюлетэні «Прыбужжа» (№8), што В.Барысенка абяцала выбаршчыкам паркоўку асабістых аўтамабіляў ля іх панэльных

WWW.BABINETS.COM

дамоў. Сёлета гэтая чыноўніца мусіць выходзіць на пэнсію. Але яна мае цвёрды намер яшчэ папрацаваць, бо вылучылася ў дэпутаты аблсавету. Цяпер яе абралі.

Засталося толькі разбурыць колькі камяніцаў. А там...

Абураныя габрэі, абураныя інтэлігентны і старажылы. Але справа, выглядае, вырашана. Лішне казаць, што звароты ў Міністэрства «культуры» марныя. Дэпутатка-архітэктарка мае трымаць слова!

Тамсама, у Пінску, збіраюцца зьнішчыць яшчэ адзін помнік — старасьвецкі вакзал, адкрыты за царскіх

часоў, у 1884 г. Па вайне моцна пашкодваны, будынак быў радыкальна разбураваны, але ў народзе па-ранейшаму зваўся «царскім». Цяпер ягонай рэканструкцыяй занялося мэліяратыўнае (!) акцыянернае таварыства «Пінскаўтасбуд» (!!). Начальнік станцыі Пінск Хведар Клімовіч канстатуе, што старадаўні імпазантны будынак стаў лядашчым, а таму яго трэба зьнішчыць дашчэнту і пабудаваць цалкам новы, паводле сучаснага тыповага праекту. Паколькі начальнік станцыі Клімовіч безапэляцыйна сьцьвярджае, што Новы 2008 год «калектыўнае ў будынку новага вакзалу», сумнявацца не даводзіцца. А Пінск пазбавіцца аднаго з найпрыгажэйшых сваіх помнікаў дойлідства, што мусіць бы сёлета адзначыць сваё 123-годзьдзе! Цяжка сабе ўявіць, колькі тут перабывала ўсялякага народу. Сьветлая памяць...

Бадай, гэта адзінае, што нам застанецца пасля эпохі герастратаў пачатку XXI ст.

Сяргей Харэўскі

ХРОНІКА

Працяг са старонкі 13.

5 сутак у Пружаных

Сябар АГП Уладзімер Радзівончык пакараны судом Пружанскага раёну на 5 сутак адміністрацыйнага арышту. Яго зьвінавацілі ў «нецэнзурнай ляяцы ў грамадзкім месцы на адрас нейкай асобы». Пасьля затрыманьня ў пастарунак выклікалі «хуткую» — у Радзівончыка пагоршыўся стан здароўя. **Судзьдзя Алена Лагода** прызнала сьведчаньні міліцыянтаў слушнымі і пакарала актывіста апазыцыйнай партыі пяцьцю суткамі арышту.

Алесь Каліта зьбіты

Лідэр Моладзі БНФ Алесь Каліта асуджаны судом Савецкага раёну Менску на 7 сутак. У часе затрыманьня ён быў зьбіты спэцназаўцамі. Алесь адвозілі ў 9-ты клінічны шпіталь Менску, дзе мэдыкі зафіксавалі пашкоджаньні.

Суд над **моладзевай актывісткай Настасьсяй Александровіч** адкладзены да 1 лютага. На працэс у Фрунзенскім судзе Менску, у якасьці сьведкаў абвінавачваньня прыйшлі супрацоўнікі міліцыі, якія ня мелі дачыньня да затрыманьня актывісткі. Таму суд адкладзены да 1 лютага. Дзяўчына была затрыманая ўвечары 12 студзеня. Супрацоўнікі міліцыі ў цывільным спачатку перарэзалі тэлефонны дрот, а пасля ўварваліся ў кватэру. Дзяўчыну абвінавацілі ў парушэньні арт. 156 КаАП — «дробнае хуліганства». Алесь Каліта быў затрыманы ў аддзяленьні міліцыі, куды прыехаў васьмь ветліць лёс Н.Александровіч.

На Казуліна ціснуць

Адвакат **Аляксандра Казуліна Зьміцер Гарачка** паведаміў, што на палітвязьня аказваецца ціск з боку некаторых супрацоўнікаў адміністрацыі каленіі. На Каляды А.Казуліну, адзінаму з усіх асуджаных, не дазволілі пайсьці ў царкву, якая знаходзіцца на тэрыторыі каленіі. Казулін адзначае, што, калі напады на яго не спыняцца, ён мае намер паскардзіцца на дзеянні кіраўніцтва каленіі ў Дэпартамент выкананьня пакараньняў.

Па словах адваката, стан здароўя А.Казуліна здавальняючы: у яго дагэтуль не праходзяць ацёкі ног, балязь ныркі і страўнік, з прычыны чаго палітвязьня змушаны падоўгу заставацца ў пасьцелі.

13 студзеня

У Горадні арыштаваныя Станіслаў Пачобут і Яўген Скрабутан

Суд Ленінскага раёну Горадні прысудзіў да 7 сутак арышту **музыку Станіслава Пачобута** і да 3 сутак арышту — **студэнта Яўгена Скрабутана**.

С.Пачобута затрымалі супрацоўнікі АМОНу. Спачатку яны казалі, што актывіст нібыта падобны на чалавека, які скраў аўтамабіль. Аднак у Ленінскім РУУС Горадні ў дачыньні Пачобута быў складзены пратакол па арт. 156 КаАП — «дробнае хуліганства».

Я.Скрабутан быў затрыманы адразу пасля прыбыцця ў Горадню з Польшчы, дзе ён навучаецца

па праграме Кастуся Каліноўскага. Яго таксама абвінавацілі ў парушэньні арт. 156 КаАП.

14 студзеня

АМОН жорстка зьбіў

Ля будынку Менскага аблвыканкаму адбыўся пікет супраць удзелу ў мясцовых выбарах. Некалькі грамадзкіх актывістаў каля 10 хвілінаў трымалі расьцяжку «Вас падманулі». Пасля гэтага іх затрымалі супрацоўнікі АМОНу. Непаўналетнюю Насьцю Шашкову, паводле сьведчаньняў удзельнікаў акцыі, у часе затрыманьня міліцыянты білі нагамі. Яе даставілі ў Менскую гарадскую больніцу №1.

15 студзеня

Асудзілі за «лаянку»

Судзьдзя Партызанскага раёну Менску Мікалай Трубнікаў вынес рашэньне аб трох сутках арышту ў дачыньні **сябра АГП Андрэя Дзьмітрыева**. Яго абвінавацілі ў парушэньні арт. 156 КаАП — нібыта ён нецэнзурна выказваўся і чапляўся да мінакоў.

На судзе прысутнічаў **эстонскі парламэнтар Сільвер Мэйкар** «для азнаямленьня з судовай сыстэмай Беларусі». А.Дзьмітрыеў 12 студзеня быў схоплены на вуліцы супрацоўнікамі ў цывільным, які даставілі яго ў Партызанскі РУУС Менску. Выходныя Дзьмітрыеў правёў у спэцпрыёмніку-разьмеркавальніку на Акрэсьціна.

Палітвязьні ўцяклі ад «хіміі»

У красавіку 2006 г. моладзевыя актывісты з Барысава Алесь Казакоў і Зьміцер Зубро былі асуджаныя на два гады «хіміі». Але пакараньня яны не адбываюць. Пра іх хто-ніхто нават пачаў забывацца. Дык што зараз з Казаковым і Зубро?

Алесь Казакоў і Зьміцер Зубро былі затрыманыя міліцыяй ў ноч на 28 студзеня 2006 г. у Менску, калі малявалі на сьценах лічбы «16». Іх зьмясьцілі ў ізалятар часовага ўтрыманьня, дзе яны правялі дзеве начы. Хлопцы адразу падумалі, што не абудуцца звычайнымі штрафамі, а сядуць на суткі. Пра магчымасьць крымінальнай справы яны нават ня думалі.

На той момант Алесь вучыўся ў БДУПРы, а Зьміцер — у барысаўскім палітэхнічным каледжы. Яны абодва былі вядомымі ў Барысаве моладзевымі актывістамі, вядомымі ў тым ліку і мясцовай міліцыі. У 2001 г. Казакоў нават адседзеў 10 сутак, затрыманы падчас раздачы кнігі «Выпадковы прэзыдэнт».

У Казакова і Зубро міліцыянты не знайшлі балёнчыкаў з фарбай, таму іх абвінавачалі па арт. 363 ч. 2 КК РБ «Супраціў работнікам міліцыі пры выкананьні імі абавязкаў па ахове грамадзкага парадку» — хлопцы спрабавалі ўцячы. З ізалятара часовага ўтрыманьня актывістаў вызвалілі пад падпіску аб нявыезьдзе.

Дзяржаўны абвінаваўца запатрабаваў для хлопцаў на судзе... чатыры гады каленні. 7 красавіка 2006 г. судзьдзя Цэнтральнага раёну Менску Валер Есьман асудзіў Казакова і Зубро на два гады «хіміі». У падсудных нават было ў той момант адчуваньне «нейкай лёгкасьці» ад больш-менш мяккага прысуду. «У тыя дні я думаў, ці лёгка гэта сесьці? Працаваць у нейкай вёсцы за грашы, прычым большаю палову аддаваць дзяржаве. Ці лепш зь-

хаць за мяжу. Я абраў другі варыянт», — кажа Алесь Казакоў.

9 траўня 2006 г. у краіне адзначаецца Дзень Перамогі. Сонечная раніца. На барысаўскім чыгуначным вакзале стаіць хлопец зь вялізнымі торбамі. Ён чакае электрычкі да Воршы. Менавіта так пачыналіся ўцёкі Алесь Казакова.

У Воршы Казакоў бярэ квіток да Смаленску. Праблемаў падчас перасячэньня беларуска-расейскай мяжы ня ўзьнікла. Са Смаленску Алесь едзе ў Кіеў, дзе праводзіць два тыдні, а ўжо адтуль у Варшаву.

«Адзінай праблемай падчас перасячэньня мяжы былі мае асабістыя хваляваньні, — кажа Казакоў. — Сам палохаў сябе дурнымі думкамі. Ехаў з Масквы на Кіеў. Квіток у мяне быў у трэці вагон. Калі праходзіў каля дзвярэтага, правадніца спытала, у які вагон у мяне квіток. Я паказаў, што ня ў гэты. Яна запрасіла ўсё ж да сябе. І, як потым высветлілася, у гэтым вагоне апроч мяне была толькі адна жанчына. Хваляваньні мае нарасталі, калі яшчэ ў правадніцы не знайшлося рэшткі зь бялізны, і яна прапанавала аддаць рэшту гарбатай. Адразу ўзгадаўся момант, калі мае сябры вярталіся з выбараў ва Украіне, і добрая правадніца прапанавала ім а 12-й ночы гарбаты. Штосьці нядобрае яны заўважылі толькі тады, калі ўбачылі, што па чарзе пачынаюць засынаць. Потым былі «маскі-шоў». Пару сутак за кратамі і г. д. Ад гарбаты я адмовіўся. І супакоіўся больш-менш толькі калі пад'яджаў да Кіева. Ва ўкраінскай сталіцы сустрэўся зь Дзімам Зуб-

Алесь Казакоў (справа) вырашыў не адбываць два гады на «хіміі» за размаляваную сьцяну.

ром. Яго дарога таксама прайшла без прыгодаў».

Зараз Алесь Казакоў навучаецца ў Варшаўскім унівэрсытэце па спецыяльнасьці інфарматыка, а Зьміцер — у Варшаўскім палітэхнічным на кіраўніцтве і мэнэджмэнце. Абудва хлопцы трапілі на навучаньне ў Польшчу па праграме Каліноўскага.

«Першыя месяцы было цяжкавата, бо ня ведаў польскай мовы, — працягвае Алесь Казакоў. — Цяпер ужо значна прасьцей. За гэты час зьявілася шмат знаёмых, як беларусаў, так і палякаў. Тут пачынаеш адчуваць сябе больш-менш вольна. Ты па тэлефоне можаш казаць, не

шыфруючыся, у якім месцы гораду знаходзішся. Ты перастаеш абыходзіць за квартал міліцыянтаў. Але ўсё адно, калі хтосьці тэлефануе зь незнаёмага беларускага нумару, на сьпіне прабягаюць мурашы. Самае цікавае, што пакуль да маіх бацькоў нават міліцыянты не заходзілі. Думаю, проста чакаюць майго прыезду. Але зразумела, што бліжэйшым часам мяне ня будзе там. Хоць і хочацца».

На гэты Новы год Алесь загадаў, каб праз год гэты дзень ён абсалютна вольна адзначаў у коле сям'і, дома, у Барысаве. І каб ніхто яму ня змог у гэтым перашкодзіць.

Зьміцер Панкавец

Кароткі змест папрэдніх сэрый: просты беларускі хлопец Бульбашэўскі пастанавіў зрабіцца звышчалавекам. Так зьявіўся Бульбтан. Але першая яго спроба дапамагчы людзям скончылася няўдачай...

Вялікі дзякуй за ахвяраваньні

Пры канцы году ахвяраваньняў надышло столькі, што выдрукаваць увесь сьпіс за адзін нумар няма магчымасьці. Рэшту сьпісу шукайце ў наступных нумарах.

Уладзімеру Ж., Апанасу С., Сьцяпану Б., Зьмітру П., Паўлу С., Л.Л., Марыі Н., Л.Ш., А.А., С.К., Івану В., С.К., Івану В. зь Менскага раёну.

Натальлі І. з Асіповіцкага раёну.

Івану Р., Генадзю К., Зьмітру С., Валянціну К., Н.Б., Пятру П., Ларысе Ц., Г.Л., Вользе С., Іне С., Аляксандру К., Соф'і В.,

Алене А., Алене П., А.С., Аркадзю Ж., З.Ж., Сяргею К., Ірыне Д., П.С., С.Д., Віктару Дз., Андрэю Е., Уладзімеру, В. Валянціну К., Н.Б., Ларысе Ц., Г.Л., Вользе С., А.С. з Горадні.

С.Р. зь Бярозы.
Раману П. з Пружанаў.
Віктару А., Вадзіму Б. са Сьветлагорску.

Івану П. з Ваўкавыску.
Ірыне З., Сяргею К., Эдуарду К., А.Р., М.Я., Анатолю П., Івану З., Антону П. з Жодзіна.

Рэгіне Д. зь Лідзкага раёну.
К.С. з Горацкага раёну.
Яўгену С., Аляксандру К.

зь Пінску.
Уладзімеру К. з Крычава.
Яўгену К. са Шклова.
Сяргею А. з Клімавічаў.
Уладзімеру Л., В.В. са Смургонскага раёну.

У.Ц., Р.К. з Мазыра.
А.Г., Алегу С. з Бабруйску.
К.Ш. з Браслава.
Мікалаю І., Мікалаю К., з Лунінецкага раёну.

І.Б. з Гарадзэнскага раёну.
Уладзімеру Ц., Аляксандру Г. з Лагойскага раёну.
Сьвятлане К., Чаславу В., В.Г. зь Ліды.

Уладзімеру П. з Аршанскага раёну.
Уладлене Д., Уладзімеру

В. з Кобрыня.
Лявонцію А., Віктару М., Аляксандру А., Аляксандру Б. з Полацку і раёну.
З.М., Вікенцію С., Леакадзіі Н. з Валожынскага раёну.

Зоі К. з Крупскага раёну.
Любові Л., Людміле І., Андрэю С., Андрэю Н., Макару Ш., Валер'ю Ш., С.П., Максіму А., Віталю К., Галіне К., Генадзю Б., Ігару Д., Яўгену Ж., Уладзіславу І., Міхаілу З., П.Ю., Канстанціну С., Ірыне Б., Любові Ш., Рыгору М., К.С., С.С., Аляксею Ш., Аляксандру У., Пятру С. зь Віцебску.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ	Фонд выдання газэты «Наша Ніва», УНП 101 115 521			
	МГД ААТ «Белінвестбанк», вул. Калектарная, 11, Менск, код 764			
	Рахунак а-рымальніка	3015 212 000 012		
	Асабовы рахунак			
(прозьвішча, імя, імя па бацьку, адрас)				
Касір	Від аплаты		Дата	Сума
	Ахвяраваньне			
			Агулам	
КВИТАНЦЫЯ	Фонд выдання газэты «Наша Ніва», УНП 101 115 521			
	МГД ААТ «Белінвестбанк», вул. Калектарная, 11, Менск, код 764			
	Рахунак а-рымальніка	3015 212 000 012		
	Асабовы рахунак			
(прозьвішча, імя, імя па бацьку, адрас)				
Касір	Від аплаты		Дата	Сума
	Ахвяраваньне			
			Агулам	

Каб штотыдзень атрымліваць газэту, дасылайце адрасы і прыватныя ахвяраваньні.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газэту паведамляць у Рэдакцыю свае адрасы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32 (МТС), (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@tut.by, паштовы адрас: а/с 537, 220050 Менск.

2) Просім кожную сям'ю чытачоў пералічваць на рахунак газэты ахвяраваньне з разьліку 8000 рублёў на месяц. Гэтага хопіць на выхад і дастаўку газэты. У блянку банкаўскага паведамленьня ці паштовага пераказу дакладна і разборліва пазначайце адрас, у тым ліку паштовы індекс і код пад'езду. Тыя, хто перакажа 24000 рублёў за раз, забяспечаць выхад «НН» на 3 месяцы. Хто перакажа 48000 рублёў адразу, гарантуе публікацыю «НН» на паўгоду.

Забранзаўеў маршал Жукаў у горадзе

На пачатку 30-х гадоў мінулага стагоддзя вядомы савецкі палкаводзец Г.Жукаў камандаваў на працягу чатырох гадоў у Слуцку кавалерыйскай дывізіяй. Болей ніколі ён сюды не наведваўся. І ўсё ж памяць аб ягоным жыццёвым тут былі ўвекавечылі бронзавай дошкай на двухпавярховым доме, дзе ён жыў з сям'ёй. Пасьля распаду СССР на вуліцы Жукава быў пастаўлены на высокім пастамэнце бронзавы бюст, які, на жаль, мала нагадваў аблічча вайскаводца. Мажліва, з гэтай прычыны ўлады рашыліся на ўзвядзеньне пры вуліцы 14-ці Слуцкіх партызанаў, што вядзе да старых гарадзкіх могілак, другога бронзавага бюста Жукава. Вырабілі яго на Менскім заводзе мастацкага ліцця, і абышоўся ён раённаму бюджэту на суму каля 60 млн руб. Маршал у новым абліччы паўстае ў фрэнчы з пагонам і чатырма зоркамі Героя Савецкага Саюзу, у фуражцы.

Ці не занадта забранзаўеў тут чалавек, па недаглядзе каторага немцы здолелі ўжо на пяты дзень вайны заняць Слуцк зь ягонымі чатырнаццаццю вайсковымі гарадкамі, поўнымі ўсялякага вайсковага рыштунку складамі, на шосты — Менск і Бабруйск, а на дваццаць другі дзень усутыч падысці да Смаленску, ад якога да Масквы было ўсяго 350 км! Можна, лепей было б на тых 60 млн руб. у лясным масіве ля пасёлку Кучына, абапал шашы «кваршаўкі», што пралягае на Бабруйск, узвесці помнік ці хоць паставіць памятнаы крыжы сотням ахвяраў сталінскага тэрору ў 1934—1938 г. Людзей ночку прывозілі сюды на расстрэл у «чорных варанках». У 1989 г. чальцамі створанай тагачасным гаркамам партыі спецыяльнай камісіі з удзелам спецслужбаў былі апытаны дзясяткі жыхароў разьмешчаных паблізу ляснага масіву вёсак Каліта, Стары Гуткоў, Амговічы, якія засьведчылі факты масавых расстрэлаў людзей, у тым ліку і военачальнікаў, іх прывозілі сюды са Слуцкай акруговай турмы.

На жаль, пасьля распаду СССР, а пазней з прыходам да ўлады ў Беларусь Лукашэнка ніхто і пальцам не варухнуў, каб паставіць у тым лесе помнік ахвярам генацыду. Толькі пэнсіянэр-масквіч, ураджэнец недалёкае вёсачкі Падлошыца, нехта Ралько, за свае зьберажэньні ўзьвёў узбоч шашы сціплы бетонны помнік з напамінкам аб трагедыі 30-х — 40-х гадоў. І ўсё! Рэдка калі прыпыніцца побач які легкавік і выйдзе кіроўца, каб пацікавіцца, каму той помнік узьведзены, і паедзе далей.

Міхась Кутнявецкі, Слуцк

Андрэй Мельнікаў. Іншае разуменьне

Прачытаўшы артыкул у «Нашай Ніве» пра канцэрт барда Андрэя Мельнікава ў Доме-музеі Ваньковічаў, я пашкадаваў. Не таго, што няправільна была асьветлена падзея, а аўтара, які не адчуў настрою вечара.

Мельнікаў ня імкнуўся кагосьці засмуціць, не хацеў нагнаць псымізму. Ён прыехаў у Менск, каб паставіць перад людзьмі, распаўвесьці ўсё, што ляжала на ягонай душы. Шмат зьмянілася за час творчых пошукаў сьпевака, зьмяніліся й погляды самога аўтара. Аднак ён пачаў расповед з самага пачатку, паказваючы, якім ён быў тады, якімі былі ягоныя думкі, перакананьні, усё гэта пацьвярджаў песьнямі тых часоў.

Турэмнае зьявольнае ўлетку 1997 г. зьмяніла жыццё барда. (Гэта быў час судовай справы Паўла Шарамета й Зьмітра Завадзкага, Мельнікаў праходзіў па аналягічнай справе.) Андрэй не шкадуе часу, праведзенага ў турме. Гэты пэрыяд шмат чаму навучыў яго. З гэтага ж часу ён зьвярнуўся да Бога. На працягу большай часткі канцэрту Андрэй апавядаў пра свой прыход да хрысьціянства.

Значную ролю ў зьмене сьветапогляду аўтара адыграў таксама пералом узросту. Пасьля 40 гадоў чалавек усьведамляе рэчаіснасьць крыху па-іншаму. Зьмяняецца й

творчасць. У гэтым можна было ўпэўніцца, праслухаўшы апошнія песьні канцэрту.

Акрамя таго, бард усьвядоміў знакавасьць ягонага пакаленьня: людзей, якія нарадзіліся ў 1965 г. Акрамя Мельнікава, у гэтым годзе ўбачылі сьвет многія вядомыя людзі — Лявон Вольскі, Зьміцер Сідаровіч, Алесь Пушкін. Датычна гэтага Андрэю вельмі трапнай падалася песьня N.R.M. «Маё пакаленьне». Менавіта пад такой назвай Андрэй Мельнікаў вырашыў зладзіць у Менску яшчэ адзін канцэрт.

Сяргей Голік

Арганізацыя воднай вандроўкі шляхам Канстанціна Тышкевіча

У 2007 г. спаўняецца 150 гадоў з часу экспэдыцыі графа Канстанціна Тышкевіча па Вяльлі. Падчас яе Тышкевіч упершыню наведваў, абмерываў і аписаў першыя 77 км ракі. Група энтузіястаў вырашыла наступным летам паўтарыць падарожжа графа Тышкевіча. Удзельнікі экспэдыцыі прагнуць далучэньня да выправы водных турыстаў.

Непасрэднай арганізатаркай воднай вандроўкі шляхам Канстанціна Тышкевіча ў наступным годзе будзе Людміла Вітушка. Скантактавацца зь ёю можна праз электронны адрас: liudmila@1213.lt

СП

Дзякуй Брадавому

Тры разы перачытала Ваш артыкул («Сакрэт нашых бацькоў», №1). І расплакалася. Усё перад вачыма ўстала, цэлае жыццё. Усё так і было, як Вы напісалі.

Пелагея Карнялюк, Берасьце

***

Атрымаў і з захапленьнем чытаю «Нашу Ніву». Чы-

таю пра гістарычныя і цяперашнія падзеі.

Апрача ўсіх перашкод і дзякуючы нястомнай ахвярнасьці беларускіх патрыётаў газэта не памерла, а жыве, і публікуецца, і чытаецца ня толькі ў Беларусі, а і на ўскраінах сьвету.

Зварочваюся да тых, якія супраць «Нашай Нівы». Устаньце і цвяроза падумаце над тым, што «Наша Ніва» — гэта народная газэта, якая стаіць за гонар дэмакратычнай Беларусі.

Сильвэстар Буткевіч, Коventры (Англія)

Саколкі

Даражэнькія, паведамце, калі ласка, як мне набыць саколку да 100-годдзя «Нашай Нівы», бо зьяўляюся вашым чытачом-фанам. Памер 50.

Заранёў удзячны. Юрась Ш.

На сёньня саколкі, прысьвечаныя 100-годдзю «Нашай Нівы», прададзеныя. Але чакаецца новы выпуск. Замаўляйце на e-mail: zamova2006@tut.by і па тэлефоне (029) 649 08 88.

Пазначыць трэба імя, кантакт (мэйл ці тэлефон), колькасць і памер.

АПЫТАНЬНЕ НА САЙЦЕ NN.BY

Колькі Вам гадоў, чытач сайту?

менш за 18	55 (14.1%)
ад 18 да 27	171 (44.0%)
ад 28 да 40	113 (29.0%)
ад 41 да 50	33 (8.5%)
больш за 50	17 (4.4%)

Усяго прагаласавала: 306

«НН» з радасьцю друкуе ў газэце і на сайце www.nn.by чытацкія лісты, водгукі і меркаваньні. З прычыны вялікага аб'ёму пошты мы ня можам пацьвярджаць атрыманьне Ваших лістоў, ня можам і вяртаць неапублікаваныя матэрыялы. Рэдакцыя пакідае за сабой права рэдагаваць допісы. Лісты мусяць быць падпісанымі, з пазнакай адрасу. Вы можаце даслаць іх поштай, электроннай поштай ці факсам.

Наш адрас:
а/с 537, 220050 Менск.
e-mail: nn@nn.by.
Факс: (017) 284-73-29

Ветраная зіма 2007-га

Замест маразоў Беларусь ірвуць ураганы. Такі вынік пацяплення клімату для нашай краіны.

Бура 15 студзеня нарабіла асаблівай шкоды. Паводле прас-службы МНС, без электраэнергіі засталіся больш за 550 беларускіх паселішчаў. Найбольш дасталося Меншчыне і Берасцейшчыне.

Пашкоджаныя 360 будынкаў, 27 км лініяў электраперадачаў. У Салігорскім раёне абрынуўся прыпынак, людзей падушыла.

Перад Беларуссю цягнула ўся Эўропа. У Нямеччыне — сур'ёзныя перабоі ў руху транспарту. Ня ходзяць паромы ў Ля-Маншы. А ў краінах Балты часткова спыніліся чыгункі.

Наступная навала цыклёну чакаецца 18 — 19 студзеня.

СП

Газэце «Прессбол» пагражае прыпыненне

Недзяржаўная спартовая газэта «Прессбол» атрымала папярэджаньне ад Міністэрства інфармацыі. Падпісала папярэджаньне намесьніца міністра Лілія Ананіч.

Газэце ў віну ставіцца тое, што ў выходных звестках пазначаны няпоўны адрас рэдакцыі, а галоўным рэдактарам пазначаны не кіраўнік УП «Прессбол» — дырэктар Юры Арлоў, а іншая асоба: галоўны рэдактар Уладзімер Беражкоў. Аднак у адпаведнасьці са статутам УП «Прессбол плюс» у прадпрыемстве прадугледжваецца дзьве кіраўнічыя пасады: дырэктар і галоўны рэдактар.

У Беражкоў адзначае: адразу па атрыманьні папярэджаньня ў Мінінфармацыі была накіраваная скарга, але адказу няма. Паводле Закону

аб друку (артыкул 16), выхад «Прессбола» можа быць прыпынены да трох месяцаў. Беражкоў кажа, што ня можа ўявіць сабе такое. «Прессбол» спыніць выхад толькі ў тым выпадку, калі зь неба пачнуць падаць камяні», — кажа ён.

У красавіку 2004 г. «Прессбол» атрымліваў папярэджаньне, за мову газэтных пэрсанажаў Сашы і Сірожы, што тады вялі комікс у газэце. Год таму газэта прайграла суд міністру фінансаў Мікалаю Корбуту за няправільна зроблены подпіс пад фатаздымкам на першай паласе.

На сёньня «Прессбол» — самае папулярнае спартовае выданьне ды, побач з vaviv.by і Хартый'97, самы чытаны сайт у Інтэрнэце.

Такога кшталту папярэджаньні ад Міністэрства інфармацыі звычайна даюцца ня проста так, а «за нешта».

На форуме газэты выказваецца меркаваньне, што папярэджаньне «Прессболу» — гэта пакараньне за крытыку ў газэце кіраўніка хакейнай фэдэрацыі і па сумяшчальніцтве міністра ўнутраных справаў Уладзімера Навумава.

Зьміцер Панкавец

Дзень Ліцэю

Штогод 15 студзеня Беларускі ліцэй адзначае свой дзень нараджэньня. Каля будынку былога Ліцэю, дзе цяпер месціцца суд Цэнтральнага раёну, сабраліся некалькі дзясяткаў ліцэйстаў. Дырэктар Ліцэю Уладзімер Колас павіншаваў прысутных. Ён адзначыў, што сёлета быў зроблены дастаткова паспяхова набор. Усе прасьпявалі ліцэйскі гімн, выклікаўшы здзіўленьня ўсьмешкі людзей на вуліцы. Адна жанчына сказала, што ведае сёе-тое пра Ліцэй і адзначыла, што «святая ў вас сумнаватае». Але ліцэйсты і выкладчыкі сумаваць і не зьбіраліся. Хтосьці адзначыў, што будынак у добрым стане, новыя дзьверы — вяртацца сюды будзе ўдвая прыемней. Разыходзіліся пад воклічы «Жыве Ліцэй!» ды «Жыве Беларусь!»

Сямён Печанко

IN MEMORIAM

Крыж Марыі Крупене

У 2001 г. ад радунскага краянаўцы Івана Фясенкі я ўчуў аб жанчыне зь Пелясы, якая выдатна ведае гісторыю Краю. Тое самае мне распавядаў радунскі гісторык Уладзімер Кулаковіч, жонка якога паходзіць зь Пелясы. Казаў, тая жанчына захавала літоўскую мову і культуру.

Хто ж мог праз доўгія 50 гадоў савецкай акупацыі пранесьці мясцовую літоўскасць?

Стукаю ў дзьверы. Адчыняюцца. Выходзіць жвавая кабетка шаўноўнага веку. Вітаюся: «Labas vakaras!» Па-літоўску кажу, хто я, адкуль і навошта. Запрашае мяне на каву. Уваходжу ў невялічкі пакойчык. Бачу паліцы зь кнігамі, значкі, прэзэнты, падзякі. Над дзьвярыма ў іншы пакойчык вісіць наш агульны сярэднявечны герб «Віціс», або «Пагоня». Так жывуць сапраўдныя нефармалы, падумалася.

Хутка паразумеліся. Пасьля пані Марыя прыяжджала да мяне ў Радунь. Распавядала аб сваім жыцьці й дзейнасьці. Зь цікавасьцю слухала вершы Юр'я Карэйвы зь Ліды.

З 2001 г. меў шчасьце папрацаваць у Пелясе, куды мяне накіравалі пасьля закрыцьця школы ў Плеважы. Некалькі разоў на месяц, заходзіў парадзіцца з пані Марыяй. Яна, уважліва выслушаўшы, выклала сваю думку наконт многіх рэчаў: ад побытавага жыцьця да маралі і палітыкі.

Найвялікшым адкрыцьцём было тое, што бачу жанчыну, якая размаўляла зь жывым паўстанцам з атраду Людвіка Нарбута. Дзядко распавядаў юнай дзяўчынцы аб сваёй маладосці. Якая сустрэча пакаленняў! У 30—XX ст. паўстанцу Каліноўскага было за 90.

Пані Марыя ў веку больш за 80 гадоў захавала актыўнасьць і ясны

розум разам зь вялікай воляй.

Расказвала, пры Польшчы ўлады не прызнавалі права пеляскіх літоўцаў на родную мову. Як саветы зь іхнай інтэрнацыянальнай рыторыкай былі насамрэч расейскімі нацыяналістамі. Не дазвалялі літоўскамоўнага касьцёлу й літоўскай школы. Звароты да ўладаў БССР і СССР эфэкту не далі.

Пані Марыя мусіла хавацца ад савецкага перасьледу. Яна ўдзячная звычайным беларусам на Лідчыне, якія дапамагалі выжыць у тыя цяжкія часы. «Беларуская размова — мая другая размова, якую я ведаю пасьля літоўскай», — казала.

Да пані Марыі завіталі расейскія навукоўцы на чале з прафэсарам Топаравым. А мясцовыя «пільныя» рабілі правакацыі, пераблытаўшы Топарава з Сахаравым.

Ня дзівам быў актыўны ўдзел пані Марыі ў першым зьездзе Беларускага народнага фронту. Хіба магла спадарыня Крупене аддзяліць вызваленьне Літвы ад вызваленьня Беларусі?

Найвялікшым шчасьцем і спаўненьнем мараў мужнай дысьдэнткі было нацыянальнае адраджэньне і незалежнасьць Літвы, аб чым яна марыла ўсё святадомае жыцьцё. Для Пелясы то было адкрыцьцё касьцёла і літоўскай школы.

Памерла пані Марыя ў дачкі. У сталіцы вольнай Літвы, пахаваная яе цела. Ля Пелясы сіратліва стаіць хатка, дзе жыла асьветніца. Тут, у роднай Пелясе, жыве яе сэрца!

Мы ж, беларусы, Марыю Крупене можам смела паставіць у адзін шэраг з такімі людзьмі, як Ларыса Геніюш, Міхась Кукабака і Алесь Белакоз. Жанчына, якая ахвяравала жыцьцём за змаганьне за чалавечыя, нацыянальныя правы беларускіх літоўцаў — нашчадкаў старажытных балтаў.

Упэўнены, што ў будучай вольнай Беларусі ля скрыжаваньня, што вядзе да дому дысьдэнткі, паўстане ёй помнік і крыж. А хатка стане музэем беларускіх літоўцаў.

Віталь Куплевіч, Радунь (Воранаўскі раён)

Сьцёб пад коксам

Ананімная паэма пабіла рэкорды папулярнасьці ў беларускім Інтэрнэце. Прычыны гэтага аналізуе Алесь Кудрыцкі.

Надоечы мой бацька папрасіў мяне скінуць яму на дыскету новую «паэму пра Пазьняка». Маўляў, сябра расправёў, што ходзіць у Інтэрнэце такі твор, цікава было б зірнуць. «Ну вось табе і маш, — падумалася. — Зьвесткі пра «Зянон-хоп» перакрочылі віртуальныя межы Інтэрнэту». Дык што гэта за чарговая ананімная паэма, і чаму яна раптам прысягнула да сябе так шмат увагі?

Зьмест

Верш «Зянон-хоп» зьявіўся 3 студзеня на адным з інтэрнэт-дзёньнікаў (ці, як іх яшчэ называюць, благаў) сыстэмы livejournal. Аўтар хаваецца за псеўданім pod_koksom. Зьмест такі: Зянон Пазьняк вяртаецца ў Беларусь, ладзіць «разборку» з апазыцыйным істэблішмэнтам ды ўздывае народныя масы на пасляховую барацьбу з рэжымам. Заканчваецца ўсё перамогай ды танкамі, якія ідуць з Маладэчна на Вільню. Вось, зьольшага, і ўсё.

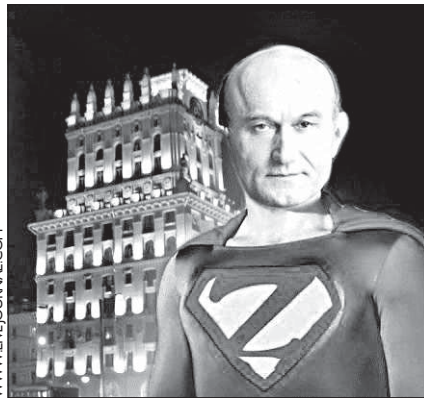
Тэкст напісаны ў стылі рэп-сьпэву, перасыпаны абразамі ды нецэнзурнай лаянкай. Мова — расейская, з асобнымі беларускамоўнымі ўстаўкамі, плюс маленечкая страфа на прымітызаваным ангельскім «рэпавым» слэнгу.

Ці варта аналізаваць?

Лёгка прадбачыць папрокі, якія раз пасыплюцца на адрас «Нашай Нівы»: маўляў, газета корпаецца ва ўсялякім лайне. І сапраўды, паводле мастацкіх якасьцяў «Зянон-хоп» і по-

Паэма ў стылі трэш

У XIX стагодзьдзі — «Тарас на Парнасе». Пад савецкім панаваньнем — «Сказ пра Лысю гару». У 1990-я — «Лука Мудзішчаў прэзыдэнт». Кожная з ананімных паэмаў несла адбітак свайго часу. Русіфікацыя на дварэ, і «Зянон-хоп» напісаны парасейску. Нецэнзуршчына на дварэ, беларускамоўнасьць Нэту, і паэма сплывае матамі. На экраны фільмы Гая Рычы, і ў паэме цякуць рэкі крыві. Трэш. Які час, такая і паэмы.

Пазьняк у абліччы супэрмэна: каляж, зьмешчаны ў Інтэрнэце.

бач не стаіць, скажам, зь вершамі, якія можна знайсці на паэтычнай старонцы «НН» (не забываймася — 2007 год, год 125-годзьдзя Коласа й Купалы, газэта абвесьціла Годам паэзіі).

Акрамя гэтага, паўстае пытаньне — ці зь тычна друкаваць у адным выданьні «Лісты зь лесу» Паўла Севярынца і аналіз ананімнай песенькі, дзе Павал выстаўляецца на сьмех найперш як вязень — пры гэтым аўтар «паэмы» яўна ня губіць сваё здароўе на катарзе, у адрозьненьне ад таго, з каго ён «прыкалваецца». Ня кажучы ўжо пра тое, што твор гэты абразлівы і для іншых вядомых і паважаных многімі нашымі чытачамі асобаў.

Усё гэта так. І менавіта таму мэта гэтага артыкулу — не абсмоктаваць тэкст «Зянон-хопу», а паспрабаваць зразумець, чаму такі твор увогуле зьявіўся і чаму ён атрымаў такі розгалас. Дарэчы, «паэмай» зачэпіла і нас: ананімны аўтар вынес у эпіграф перакручаную цытату з «Нашай Нівы».

Розгалас

Неўзабаве колькасьць камэнтараў на сайце з паэмай пераваліла за дзюгу сотню. Верш справакаваў бурныя дыскусіі на іншых інтэрнэт-дзёньніках, а таксама цэлы шэраг імітацыяў, перакладаў ды працягаў (ніводзін зь якіх, варта адзначыць, і блізка не дасягнуў арыгіналу ў папулярнасьці). Паводле пошуковай сыстэмы Yandex, інтэрнэт-дзёньнік pod_koksom выйшаў на адно зь першых месцаў па на-

ведваньні сярод усіх расейскамоўных благаў. На пачатку гэтага тыдня аўтар выдаліў тэкст паэмы, замяніўшы яе ня менш правакатывунай фразай «Зьліў залічаны», а потым і зусім зачыніў свой блог.

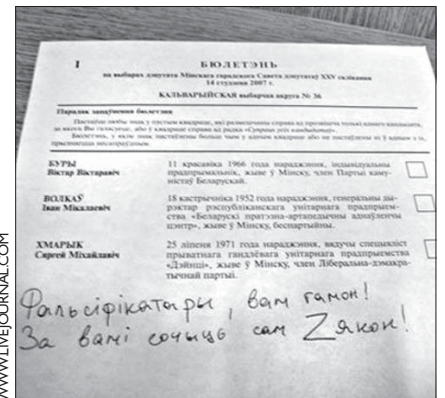
Аўтар

Тэкст «Зянон-хопу» напісаны парасейску, але многае выдае ў аўтары ня толькі чалавека, абазнанага ў справах беларускага бамонду, але і ўважлівага чытача «Нашай Нівы» ды іншых незалежных выданьняў. Ён умела ўкручвае ў тэкст выразы «на мове» — відаць, мог бы напісаць і па-беларуску, калі б захацеў. Дарэчы, pod_koksom адсочвае ўсе камэнтары ды раўніва рэагуе найперш на тую крытыку, якая датычыць літаратурных якасьцяў яго твору.

Тэкст «паэмы» прызначаны «для ўнутранага карыстаньня» — жарты, загаданыя ў ім, сьмешныя толькі тым, хто добра разьбіраецца ў жыцці палітычнай «тусоўкі». Верш нібыта і напісаны «зніжанай» мовай, але «просты пацан з раёну» палічыць яго за незразумелую лухту. Такім чынам, стыль тэксту — «хіп-хоп-мацярышчына ад хлопца з гарадзкай ускраіны» — абраны наўмысна для эпатажу і дасягненьня гратэскавага эфэку.

Чытачы

Сыстэма livejournal, дзе апошнім часам заводзяць свае дзёньнікі ня толькі закамлексаваныя маладзёны, але і зьяныя беларускія літаратары, інтэлектуалы ды палітыкі — лямускавая паперка для патаемных думак творчай часткі беларускага незалежнага грамадзтва. Большасьць карыстальнікаў пішуць ды дыскусуюць у дзёньніках ананімна, а таму дазваляюць сабе выказаць тое, што яны на-

Паэма натхніла выбарца папсаваць бюлетэнь 14 студзеня.

ўрад ці сказалі б у асабістай размове. Што ў цывязога ў галаве, то ў блогера на маніторы.

«Брыдка, але сьмешна» — такі лэйтматыў многіх камэнтараў да «Зянон-хопу». Тых, хто ўспрымае паэму блізка да сэрца — меншасць. Парадаксальна, але факт: вершык прыцягнуў увагу людзей з самымі процілеглымі поглядамі. Самую вялікую групу тых, каму ён спадабаўся, можна акрэсьліць як «моладзь новай хвалі». Яны трымаюцца прагрэсіўных палітычных ідэалаў, але расчараваныя ў палітычных аўтарытэтах. Яны ніколі ня бачылі Зянона Пазыняка жывым, для іх ён віртуальная асоба, усё, што яны ведаюць пра яго — гэта міт. Сьмеючыся з гэтага міту, «новая моладзь» спрабуе вырвацца з ідэалогічнага гэта, у якое агулам заганыецца ўсё беларускае. Маўляў, «мы можам размаўляць па-беларуску і разам з тым сьмяяцца з радыкальнага нацыяналізму».

Зачытваюцца паэмай і на іншым полюсе — сярод людзей, чыю пазыцыю можна акрэсьліць гэтак: «закалябалі гэтыя беларусы са сваімі мяккімі знакамі, Вільнямі ды беларускімі мовамі». Для гэтых беларуса-фобаў лаянка `pod_koksom` — нібы бальзам для душы. Менавіта таму існуе спакуса пабачыць у аўтары «Зянон-хопу» правакатара. Частка ўдзельнікаў дыскусіяў рэзка адмаўляе гэты тэкст, бо непакоіцца, што, сьмяючыся ў такі танны спосаб, мы можам падарваць давер да нацыянальнай ідэі.

Сьцёб як катарсіс

На верш можна зірнуць яшчэ і пад зусім іншым ракурсам. Той, хто яго перачытвае, ня можа не заўважыць, зь якім смакам аўтар выпісвае баталь-

Яшчэ прыклад інтэрнэт-творчасці: Пазыняк у абліччы выканаўца хіп-хопу.

ныя карціны пераможнага змаганьня за «новы парадак». Гэта ўжо нават ня сьцёб, а сцэнар для блакбастэра. Менавіта гэтыя кавалкі з найбольшай асалодай цытуюцца чытачамі. Варта меркаваць, аўтар падарыў многім зь іх рэдкае задавальненьне, увасобіўшы ў словах чытацкія мроі пра сакрушальную перамогу на ўсіх франтах. «Эка пісаў «Ківач Фуко» менавіта як сьцёб наконт кансьпіралёгіі, але маса людзей ўспрыняла гэта як апалёгію, — праводзіць паралель адзін з чытачоў вершу пад мянушкай `drak_hamster`. — У нас народ суворы, жартаў не разумее». Хоць і пасьмейваючыся з гратэскавай нерэальнасьці апісаных у вершы падзеяў, многія чытачы, несумнеўна, наталяюць зь яго дапамогай сваю падсвядомую тугу па беларускім «Супэрмэне».

Страшны сьмех

«Зянон-хоп» — гэта сьцёб, яго мэта прымітыўная — сьмех дзеля сьмеху. Можна колькі заўгодна злавацца на ягонага аўтара, але факт застаецца фактам: `pod_koksom`, а разам зь ім і

мноства чытачоў, хоць і бястактна ды палітнекарэктна, але пасьмяліся ня проста з асобнага палітыка, а з усёй апазыцыі. Узносіць аўтара «Зянон-хопу» на Парнас — значыцца ісьці насуперак здароваму глузду ды добраму густу. Аднак папулярнасьць сьцёбу сьведчыць пра тое, што ў грамадстве высьпявае патрэба чытаць і сапраўдную сатыру. Між тым, звышмэта сатыры — абуджаць да крытычнага пераасэнсаваньня праблемаў.

Працуючы журналістам, пачынаеш лавіць сябе на думцы: нягледзячы на рэпрэсіі, мы ўжо даўно не баімся крытыкаваць уладу. А вось крытыкаваць сваіх мы яшчэ не навучыліся, увесь час вагаемся — абы не нашкодзіць. Мы лічым за справу гонару казаць у твар рэжыму тое, што мы пра яго думаем. Але ці здольныя мы рабіць тое самае ў адносінах да апазыцыі? Ці ў стане мы, журналісты, ствараць такую сатыру? Ці не баімся мы пасьмяяцца з апазыцыі — не абразьліва, а з густам? І ці гатовая апазыцыя пасьмяяцца сама зь сябе? Так, сьмех бывае брудным. Але сьмех можа таксама прынесці ачышчэньне.

Такім чынам, пажадаем сур'ёзным палітыкам пачуцьця гумару, а аматарам парагатаць — разважлівасьці. Сьцёб сьцёбам, але ён не павінен тлуміць розум. Добра сьмяецца той, хто разумее, з чаго сьмяецца — у адваротным выпадку ёсьць рызыка выставіць на сьмех самога сябе ў сур'ёзнай размове. Пазьдзекаваліся зь Зянона? Пачытайце цяпер яго артыкулы. Напішыце яму ліст. Пасьмяліся з апазыцыйных лідэраў? Схадзіце зь ім на сустрэчу ды выкажыце свае прэтэнзіі. Інакш мы з вамі папросту змарнавалі час, паперу ды інтэрнэт-трафік.

Алесь Кудрыцкі

Камэнтуюць літаратары

Марыяка Мартысевіч: «Якая краіна, такі і «медвед». Гэта хіп-хоп, значыцца, той, хто стварае такія творы, адказвае на балючыя праблемы нейкай закрытай тусоўкі. Нэгры Гарлема сьпяваюць пра расізм, піцэрскі гурт «Кач» высьмейвае новых маскоўскіх япі, шоў-бізнэс. Беларусы пішуць тэксты на тэму, якая актуальная ў

маленькай беларускай пясочніцы. Гэта сьцёб. І ня сам тэкст, а чытацкая рэакцыя на яго была вельмі сьмешная. Усе гэтыя насьледаваньні «Зянон-хопу» былі значна горшыя за арыгінал. Яны ўсе імкнуліся выправіць тыя «памылкі», якія былі ў тэксце, — то бок, расейскую мову і мат. Атрымліваліся тупыя нецікавыя агіткі».

Адам Глёбус: «Гэта інтэрнэт-графаманія, больш нічога. Няждарнасьць. Гэта ілюзія, што

паэма папулярная».

Аляксандар Фядута (цытата зь дзёньніку <http://feduta.livejournal.com>): «Нічога акрамя амярзеньня гэтыя вершыкі ў чалавека з густам выклікаць ня здольныя. Гэта альбо правакацыя, альбо праца дурня. Я не прымаю тэксту ... які сьвядома пераходзіць пэўныя межы. Пры гэтым я не кажу, што гэтыя межы абавязковыя ДЛЯ ЯГО. Я кажу, што яны абавязковыя ДЛЯ МЯНЕ».

Апытваў ЗП

У Гомелі бандзе Марозава плацілі ўсе

У канцы мінулага году Вярхоўны суд вынес прысуд 46 чальцам банды Марозава. Тры зь іх прыгавораныя да сьмяротнага пакараньня. Між тым, гісторыя далёкая да свайго заканчэньня. Пра тое, якія яшчэ прывіды хаваюцца ў гэтай гучнай справе, **Сяргей Сацук** гутарыць зь першым намесьнікам начальніка галоўнага ўпраўленьня па барацьбе з арганізаванай злачыннасьцю і карупцыяй МУС **Уладзімерам Ціхінем**.

— Чаму банда Марозава больш за 10 гадоў бесьперашкодна займалася злачыннай дзейнасьцю?

— Таму што ўсе, хто мусіў перацінаць дзеянні бандытаў, знаходзіліся ў іх на ўтрыманьні. Калі сам начальнік крымінальнага вышуку (Гомельскай вобласці — Рэд.) Лосеў дапамагаў хаваць злачынствы, то пра якую працу магло весьціся. У Гомельскім УУС было дастаткова нармальных, прафэсійных супрацоўнікаў, але ўсе яны былі падначаленымі.

— А чаму раптам паднялі гэтую справу: больш за 10 гадоў усіх жа ўсё задавальняла?

— Як я гэта бачу, напэўна, прыйшоў час. Я тады працаваў у Мазыры па бандзе Якусевіча, і ўжо тады ішла інфармацыя, што ў Гомелі неспакойна, што там процьма бандытаў, павязаных зь міліцыяй, пракуратурай, КДБ. А пачалося ўсё з таго, што праверка выявіла крымінальную справу аб групавым забойстве, дзе яшчэ з 1998 г. была яўка з павіннай. І гэтая справа не расьсьледавалася! Вось тады кіраўніцтва МУС і дало каманду ва

«КОНСОЛЬСКАЯ ПРАВАД» В БЕЛАРУСІ
Суд над бандай Марозава.

ўсім разабрацца.

— А чаму праверка раней не зважала на яўку з павіннай?

— Яе ніхто ня бачыў. Справа ўвесь час была ў Лосева. А калі ён сышоў на пэнсію, то перадаў усе матэрыялы свайму пераемніку. Дзесьці гады праз два прыйшла чарговая праверка, і ўсё адкрылася. Быў напісаны рапарт у МУС, сытуацыю прааналізавалі і вырашылі ва ўсім разабрацца.

— Якое ўтрыманьне бандыты прызначылі Лосеву?

— Паводле нашых зьвестак, першапачаткова яму плацілі 2 — 3 тысячы даляраў на месяц. Гэта нар-

мальнае ўтрыманьне, я вам скажу. Акрамя таго, яму яшчэ плацілі за вырашэньне канкрэтных пытаньняў. Напрыклад, па справе, дзе была яўка з павіннай, як нам распавялі, яму заплацілі 10 тысяч даляраў.

— Гавораць, каб прыкрыць дзеянні банды Марозава, у іх злачынствах абвінавачваліся невінаватныя грамадзяне, двух зь якіх нібыта прыгаварылі да найвышэйшай меры...

— Наконт найвышэйшай меры я не гатовы штосьці казаць, таму што ў нас няма такіх зьвестак. Але тое, што за злачынствы бандытаў сядзелі

іншыя, было. У забойстве супрацоўніка міліцыі абвінавачлі раней асуджанага Гуркіна, які злоўжываў алькаголем. Накачалі яго алькаголем да сьмерці і падкінулі пісталет, які каштуе амаль 1,5 тысячы даляраў. Былі і іншыя моманты, калі за злачынствы «марозаўцаў» сядзелі іншыя, але на «вышк» нікога не адпраўлялі.

— Зь якімі самымі вялікім цяжкасьцямі вы сутыкнуліся, бо вам жа даводзілася працаваць і супраць сваіх?

— Я ўжо казаў, што да банды Марозава я займаўся Мозырам, а таму й ведаў, што такое Гомель. Мы былі гатовыя да ўсяго. Ведалі, што там ўсё павязана. Таму цяжкасьці былі толькі ў тым, што мы працавалі аўтаномна: атрымлівалі інфармацыю і самі ж займаліся яе рэалізацыяй.

— Тады як верхаводы банды здолелі ўцячы? Хадзілі чуткі, нібыта іх папярэдзіў хтосьці з МУС, з генэральскімі пагонамі...

— Наконт гэтага я не гатовы нічога сказаць. Няма сумневу, што інфармацыя сышла. Калі мы прыехалі, яны ўжо ведалі, што мы прыедзем.

— Тады адкуль яны даведаліся?

— Пра тое, што група збіраецца зьяжджаць, ведала вялікая колькасць людзей. Мы замаўлялі гатэлі, адно, другое, трэцяе. Калі ў Гомель прьяжджае 19 супрацоўнікаў з МУС, гэта можа многіх насцярожыць. Той жа Лосеў мог дазнацца і сказаць бандытам. Але мы дакладна яшчэ нічога ня ведаем, толькі працуем у гэтым напрамку.

— **Наколькі фінансавая магутная была арганізацыя Марозава?**

— Мацюшкоў, які стварыў гэтую арганізацыю і якога ў 1996 г. забілі, паставіў справу на шырокую нагу. Ужо тады было багата камэрсантаў, што працавалі на групоўку. У сярэдзіне 1990-х быў пік выдачы крэдытаў, станаўленьня бізнэсу, і Мацюшкоў актыўна ўносіў грошы ня толькі ў Гомелі і іншых рэгіёнах Беларусі, але й у Расеі. «Марозаўцам» плацілі вельмі многія, нават банда «пажарнікаў». Іх вывезлі ў лес і проста сказалі: альбо ў зямлю, альбо плаціце.

— **Дык якімі ж сродкамі валодаў Марозаў?**

— Пра гэта цяжка казаць. Усе іхнія грошы круціліся ў бізнэсе. Мы гатоўкай нічога не знайшлі. Ведаем, што ў іх былі па 2 — 3 крутыя машыны, па 2 — 3 кватэры. Гэта само па сабе пра нешта кажа. Яны будавалі рынак і толькі ў яго ўклялі 600 тысяч даляраў. Але большасць іх грошай круціліся ў Расеі: у Бранску, Маскве, Екацярынбургу, Саратаве, Самары. Таму цяжка падлічыць, колькі усяго грошай яны мелі.

— **Ці фінансавая аснова банды, іх унёскі ў бізнэс уцалелі?**

— Не, падчас расьсьледаваньня былі праведзеныя правэркі фінансавога гаспадарчай дзейнасьці тых фірмаў, якія мелі фінансавыя дачыненні з бандай. Былі накладзеныя арышты на маёмасьць і рахункі гэтых фірмаў на вялізныя сумы.

— **Які «хвост» цягнеца за гэтай справай, як доўга яшчэ будзе ісьці расьсьледаваньне?**

— Ёсьць яшчэ багата пытанняў. І будуць яшчэ працэсы. Зь сёньняшняга дня пачынаецца азнамленьне Марозава і яшчэ шасьці ўдзельнікаў злачыннай арганізацыі з матэрыяламі справы па абвінавачваньні ў зьдзяйсненьні сямі забойстваў.

— **Ці ўсе карупцыйныя сувязі адпрацаваныя?**

— Не. Мы цяпер у асноўным над гэтым і працуем.

— **Ці праўда, што некаторыя цяперашнія генэралы, якія ў свой час працавалі ў Гомелі, таксама мелі дачыненне да дзейнасьці «марозаўцаў»?**

— Не магу сказаць, што нейкія генэралы ўдзельнічалі, але разумею гэта так: генэралы там былі начальнікамі УУС, яны ведалі, што там робіцца, яны жылі ў гэтым горадзе і маглі навесыць парадак. Ім падначальваліся сотні супрацоўнікаў.

— **То бок, вы кажаце не пра крымінальнае злачынства, а пра нейкую маральную віну?**

— Не, чаму ж. Я лічу, што ў гэтым іх наўпроставая віна. Як гэта так, што ў верасьні 1994 г. усплылі чатыры трупы, і па іх нічога ня зроблена? Ужо тады, калі былі пахаваныя, людзі казалі і абураліся, калі ж гэтае беззаконьне спыніцца. Усе ве-

далі, што Марозаў падмяў усіх пад сябе, але міліцыя не рэагавала. Гэта толькі віна начальніка УУС, я так лічу. Так, ён цяпер на пэнсіі. Але гэта няправільна. Калі мы праз 12 гадоў здолелі знайсці забойцаў, то па гарачых сьлядох зрабіць гэта было б значна прасцей. А раз не было зроблена, значыць, было камусьці выгадна.

— **У міліцыі ходзяць чуткі, нібыта некалькі пратаколаў допыту абвінавачаных, дзе згадваюцца генэралы, былі вынятыя са справы. Гэта праўда?**

— Не, гэта няпраўда. Рэч у тым, што на генэраляў ніхто нічога ня ўказаваў, што яны там штосьці атрымлівалі. Яны нічога не атрымлівалі. Яны проста глядзелі на сваіх падначаленых і не рэагавалі. І справа тут ня толькі ў нейкіх генэралах МУС. Усе органы ўлады ў Гомелі былі ў той ці іншай ступені звязаныя з бандытамі. Там вельмі шмат людзей павінны несці за гэта адказнасьць.

— **Ці гэтыя генэралы хаця б дапытваліся?**

— Канечне, ні нам, ні суду ніхто аніякіх абмежаваньняў ня ставіў.

— **З 1996 г. МУС даволі жорстка разьбіраецца з арганізаванай злачыннасьцю. Ці вы гэтаксама дзейнічалі і ў Гомелі, як той казаў, на грані?**

— Не, мы дзейнічалі нармальна, паводле закону.

— **Ці сапраўды «марозаўцам» у Гомелі плацілі практычна ўсе, у тым ліку і некаторыя дзяржаўныя прадпрыемствы?**

— Ня тое каб дзяржаўныя прадпрыемствы плацілі, але бандыты дапама-

галі выконваць дахавыя работы дзяржпрадпрыемствам, за што атрымлівалі грошы. Мы з гэтым цяпер разьбіраемся. Як мог, напрыклад, той самы Гарбаты прыйсьці і выконваць дахавыя работы на адным з прадпрыемстваў Гомельскай вобласці. Усе ведалі, хто ён такі. А яму ж плацілі дзяржаўнымі грашыма. Мы ўжо ведаем, што Гарбатаму складалі пратэкцыю па выкананьні гэтых работ праз выканкамы.

— **Вы мяркуеце, праз гэтае прадпрыемства «марозаўцы» адмывалі грошы?**

— Канечне.

— **На вашу думку, трох сьмяротных прысудаў дастаткова, ці ёсьць і іншыя, хто заслугуоўвае такога пакараньня?**

— Мне цяжка сказаць. Можа быць, гэта не апошні сьмяротны прысуд. Усё залежыць ад суду і ад тых доказаў, якія ёсьць у матэрыялах справы. Ёсьць яшчэ асобы, якія знаходзяцца ў вышукі, і калі мы іх затрымаем, то ня толькі ім, але і іншым будзе пагражаць такое самае пакараньне.

— **Ці вы задаволеныя, як правяла расьсьледаваньне пракуратура?**

— Вельмі задаволены. Я скажу болей: вельмі шмат залежала ад Трубачкіна, які вёў сьледзтва. Я нават думаю, што калі б на ягоным месцы быў нехта іншы, то, магчыма, і не было б такіх вынікаў.

Паводле інтэрнэт-часопісу «Ежедневник» <http://ej.by>

Загалавак зьменены. Аўтарскі загалавак «Прывіды ў шафе»

Мэсыдж Хрыстовага вучэння

або Што супольнага паміж Калядамі і Божым Нараджэннем? Піша Пётра Рудкоўскі.

Неяк у другой палове сьнежня я досыць доўга лазіў па Віцебску, шукаючы якую паштоўку, на якой красаваўся б прыгожы беларускі надпіс «З Калядамі!» Ну і... так і не знайшоў. А выяўляецца, што прыкладна ў той самы час, калі я ўтрапёна шукаў паштоўку «З Калядамі!», хтосьці, рушаны матывам абараніць «чысціню» хрысьціянскае веры, старанна заклеіваў такі ж самы надпіс на сувэнірных пакунках з цукеркамі. «Каляды» паводле іх — подых паганства.

Апісаны Сяргеем Харэўскім (глядзіце «НН» №1'2007) факт заклеівання надпісу «З Калядамі!» прадстаўнікамі пяцідзясятніцкай Царквы «Благодать Хрыста» выклікаў гаму эмоцыяў сярод чытачоў «Нашай Нівы» і спарадзіў палкам натуральнае пытаньне: як быць з такімі фактамі?

Эмоцыі тут палкам на месцы. Бо ёсьць

Сёлета на Каляды ў царкве пяцідзясятнікаў «Благодать Хрыста»

дзеткам раздалі сьвяточныя наборы цукерак вытворчасці менскае цукерні «Камунарка». Па баках шасьцігранных сувэнірных пакункаў зьмешчаныя навагоднія віншаваньні на трох мовах: беларускай, ангельскай і расейскай. Адпаведна вытворцы цукерак павіншавалі й з Божым Нараджэннем: «Merry Chrystmas!», «С Рождеством!» і «З Калядамі!»... Аднак дзеткам падарункі былі раздадзеныя з ахайна заклеенымі беларускімі тэкстоўкамі. Вернікі не пашкадавалі часу, каб павырэзваць з чырвонага ракалу сыяжочкі й наляпіць іх на ўсе пушачкі. У словае «каляды» пратэстанты бацаць паганскую традыцыю.

нямала хрысьціянаў, якія намагаюцца стварыць такую формулу «быцьця сапраўдным хрысьціянінам», якая *выключае* шэраг пластоў беларускай народнай культуры як «паганскія». З другога боку, ёсьць таксама такія формулы «быцьця сапраўдным беларусам», якія скіраваны на элімінацыю хрысьціянскай рэлігіі зь беларускай культурнай прасторы. Абедзьве формулы, роўна ж як і адпаведныя стратэгіі іх ажыццяўленьня, грунтуюцца на нейкіх глыбокіх непаразумеьнях. Пастараюся ўнявіць гэтыя непаразумеьні. Так, гэта праўда, што «Каляды», гэтаксама як і «Купальле», «Дзяды», «Сёмуха» і інш. маюць дахрысьціянскае («паганскае») паходжаньне. Перад хрысьціянамі стаіць выбар: альбо радыкальна адмежавацца ад гэтых зьяваў, альбо шукаць спосабаў

суіснавання. Што рабіць?

Ужо ад зарання хрысціянства гэтая праблема была на парадку дня. Хрыстовы апосталы, выконваючы загад Настаўніка: «Ідзіце і навучайце ўсе народы...» павінны былі неўзабаве сутыкнуцца з дылемай такога тыпу: ці абрэзваць паганцаў, ці не абрэзваць? ці павінны паганцы прымаць юдэйскія звычаі, ці не павінны? ці хрысціянам можна есці мяса, ахвяраванае паганскім багам, ці нельга?

Гэта толькі пачатак. Як толькі хрысціянства ўвайшло ў выпэйшыя слаі грэцкага і рымскага насельніцтва, з'явіўся букет новых праблемаў: ці можна хрысціянам чытаць Плятона, Арыстотэля, Гамэра, Віргілія, Цыцэрона? Як ставіцца да грэцкай культуры, паэзіі, філязофіі? Ці Сакрат і Хрыстос — гэта нешта ўзаемавыключальнае, ці наадварот, паміж імі глыбокая павязь?

І гісторыя дыскусіі вакол узаемаадносінаў хрысціянскай веры і прэхрысціянскай (або парахрысціянскай) культуры дасягнула не закончылася і будзе доўжыцца хіба да канца сьвету. Але важна тут засвоіць адну важную рэч: хрысціянства ў той Хрыстова-апостальскай вэрсіі ніколі не было *фундаментальна варожым* да прэхрысціянскіх культурных напаставаньняў. «Ня быць варожым»

— гэта, канечне ж, не пазначае бескрытычнай акцэптацыі. Хрысціянства было крытычным да шэрагу элемэнтаў напатканай культуры, напр., асуджала політэізм і зьвязаны з гэтым культ асобы імператара, асуджала распусту, разводы, звычай забіваньня дзяцей-інвалідаў і многія іншыя рэчы. Але ў канчатковым пляне хрысціяне ў стасунку да культуры «гэтага сьвету» зыходзілі са словаў Ісуса Хрыста: «*Так Бог палюбіў гэты сьвет, што даў Сына свайго адзінароднага...*» Бог любіць гэты сьвет.

Ужо ў II ст. нашае эры з'явілася пляяда вучоных хрысціянаў (сьвятых Ірынэй і Юстын, Атэнагор, Мінунцій Фэлікс, Ляктанцій), якія пачалі спалучаць Хрыстова вучэньне з грэцкай філязофіяй. Тое, што мы называем «хрысціянскім багаслоўем» — гэта ж прадукт таго сынтэзу — Хрыстовага вучэньня і «паганскай» (!) філязофіі. Што праўда, былі таксама адасобленыя галасы, якія абурана ўсклікалі: «Ах, што супольнага паміж Афінамі і Ерусалімам?!», але яны так і засталіся адасобленымі.

І справа тут ня ў здрадзе Хрыстовай навуцы. Мы ня здраджваем Хрысту, працягваючы руку на знак згоды «Атэнам» (прэхрысціянскай культуры) гэтаксама, як ня здраджаваў Хрысту

сьвятых Павал, калі заклікаў галятаў не рабіць абразаньня і не прымаць юдэйскіх звычаяў, а заставацца сабой, практыкаваць хрысціянства ў кантэксце сваёй культуры і згодна са сваімі звычаямі (гл.: Пасланьне да галятаў). «*Да чаго можна параўнаць Валадарства Божае?*» — рытарычна ў свой час пытаўся Ісус Хрыстос. І ў адказе на гэтае пытаньне параўнаў Божае Валадарства да *фэрмэнту*, «дрожджаў», якія ўкладваюцца ў цеста. І гэта сутнасьць хрысціянства — *быць фэрмэнтам* у гэтым сьвеце і ў дадзенай культуры.

Паводзіны эвангелікаў з Царквы «Благодать Хрыста» разыходзяцца з гэтай ідэяй. Яны замест таго, каб пакласьці дрожжы ў цеста, вырашылі аддзяліць адно ад другога і старанна пільнаваць, каб, барані Бог, адно з другім не спаткалася. Рэлігія — асобна, а культура — асобна. Але мэсыдж Хрыстовага вучэньня іншы — *рэлігія — гэта фэрмэнт культуры!*

Дарагія браты эвангелікі! Дазвольце Хрысту ўвайсьці ў нашу культуру! Не забараняйце Яму быць там, дзе сьвяткуюцца *Каляды, Дзяды, Купалье*. Навучыце дзяцей цешыцца *Калядамі*, якія Сын Божы асьвятіў праз сваё нараджэньне і надаў ім глыбейшы сэнс. Бо гэта ж Яго місія — «несьці сьвятло *паганцам*».

Зіmalета замест жыцьця

Чума прыйшла на Беларусь, прайшоўшыся па Расеі й Украіне. Пошасьць, якая закранае розум, галовы большасьці людзей. Пад назваю «Не радзіся красівай». Піша Руслан Равяка.

Пакуль чарговая грушка адчайных галадуе, пакуль Беларусь спрабуюць пазбавіць гандлёвых прэфэрэнцый,

пакуль дэпутаты прымаюць бюджэт, ня верачы ў падаражаньне газу; калі валіцца саюзная дзяржава і ідзе перадвыбарчая кампанія — большасьць электарату жыве тэлесэрыялам «Не радзіся красівай». Даяркі й праграмісты, прыбіральшчыцы і бухгалтаркі, спецыялісты й жонкі кіраўнікоў цікуюць, бы віжы, за тэлесэрыялам усходніх суседзяў.

Народу ўсё адно, што Казулін галадуе больш за 50 дзён, але люд бойка абмяркоўвае калізіі расейскага кіно. Электарат хвалюе фінансавы стан кіношнай фірмы «Зіmalета» ды канфлікт Каці й Вікі, а не цікавае становішча нашай краіны, ня кажучы ўжо пра нейкі парлямэнт.

Людзі купіюць некалькі дыскаў DVD, каб не чакаць 300 сэрыяў, а праглядзець усе адразу. Ведаючы пра вынікі працяглай эпапэі, усё адно сядуюць перад тэлевізарам за чарговай сэрыяй. Сноўдаюцца па Сечіве ў пошуках кампрамэтуючых здымкаў той

самай Вікі (Юля Такшына), якая, як выявілася, працавала стрыптызэркай. Мне надакучыла адмаўляць шматлікім просьбам знайсці ў Інтэрнэце фота парназоркі Betty Dark, вельмі падобнай да Такшыной, а, магчыма, — гэта той самы чалавек. Сьмяюцца: «Не радзіся разумнай» — у галоўнай ролі Ксенія Сабчак.

Зрэшты, такога маркетынгу трэба навучыцца ўсім нашым палітолягам і аналітыкам, што зьбіраюцца заставацца ў палітыцы.

Расейцы, скарыстаўшы амэрыканскую схему, стварылі новую забаўку для электарату. Магчыма, некалі будзе створаны сэрыял пра жыцьцё параговых беларускіх грамадзянаў за Лукашэнкам. Але напачатку нам усім трэба дапісаць сьцэнар...

Мой знаёмец прызнаўся:

— Глядзець на беларускім тэлебачаньні можна толькі «Калыханку». Нават прагноз надвор'я махлюе...

Баранавічы

Трэцяе вакно

Тамаш Суліма і Алег Кабзар, 2006, самвыдат.

Сёе-тое падыйшло б для саўндтрэку да фільмаў беларускага Джармуша, калі б такі з'явіўся.

Дзёт польскага беларуса і беларуса, які пераехаў у Польшчу. Хоць музыкі перамаглі колісь на «Бардаўскай восені» (2002), іх творчасць у нас амаль невядомая. Іх дыскаў няма ў шырокім продажы, а выступаюць яны хіба ў вузкім коле сяброў. Шкада, бо варты большага. «Трэцяе вакно» запісанае зь мінімумам інструмэнтаў — у асноўным гучыць акустычная гітара, а часам падлучаецца псыхадэлічная флейта. Тым ня менш, бардаўскай песняй гэта называць ня хочацца. Хутчэй гэта рок-альбом у акустычнай стылістыцы. Акурат не ставала на нашай сцэне чагося такога «бобадылянаўскага». Менавіта на такі лад настрайваюць першыя тры песні. Самы эмацыйны нумар — «Восень. Вобраз. Сьнег» у выкананьні Сулімы, самы задумлены — «Малітва» Кабзара.

Атмасфэра пракуранай кухні позна ўначы, калі дым ад цыгарэтаў узьвіваецца і ахутвае лямпачку пад стольлю, а ў кубках стыне кава. Шчырыя песні, збудаваныя на эмоцыях. Сёе-тое падыйшло б для саўндтрэку да фільмаў беларускага Джармуша, калі б такі з'явіўся.

Кружева сирени

Якаў Навуменка, «Ковчег», 2006.

Гэтая музыка будзе вечная

Заслужаны артыст Беларусі выдаў своеасаблівы the Best, далучыўшы яшчэ колькі новых песень. Для некаторых бу-

дзе навіною, што Навуменка яшчэ дзесяцьдольны, працягвае пісаць, выступаць і ўсьміхацца. Ці бачылі вы калі Навуменку без усмешкі? Яна рэдка сыходзіла з вуснаў артыста гэтыя тры дзесяткі гадоў. На «Кружевах...» ён ня толькі радуецца сам (на вокладцы Навуменка нам усміхаецца сем разоў), але і заклікае пацешыцца іншых. І няважна, у які мы час жывем, — у пэрыяд застою, дэфіцыту, масавых пратэстаў ці чаго яшчэ якога — «Час мінае, боль сьпіхае ў душу», — прые Якаў Навуменка (песня «Ўсьміхніся»). Выбар пазэі — выдатны. Вершы Багдановіча, Барадудзіна, Дранька-Майсюка, Русака ды іншых. А вось аранжыроўкі — маральна састарэлыя, нібы пакрытая пылам старая друкарка. Ужо даўно «Word» уладарыць, а ў Навуменкі гучаць клявішы-назолы, якія выконваюць ролі ўсіх музычных інструмэнтаў. Сталых прыхільнікаў выканаўца, можа, і захаваў, а вось новых такімі мэтадамі не прывабіш. Зрэшты, а хто сказаў, што яму гэта трэба. Сп.Якаў — самадастатковы артыст, які з задавальненьнем займаецца сваёй справай. Варта паслухаць «Ты мне вясною прысьнілася» ў яго выкананьні, каб гэта зразумець. Напраўду, гэта музыка будзе вечная. Запісы Навуменкі прыдадуцца падчас вялікага застоўля, калі між старэйшай і маладзейшай часткамі ўдзельнікаў трэба знайсці кампраміс у музычным аздабленьні.

Крыжы-абярэгі

Znich, 2006, БМА-груп.

Рэкамэндуецца для праслухоўваньня фолк-калектывам Магілёўшчыны.

На дзясятую гадавіну творчасці лідэры айчыннага фолк-паган-мэталу падрыхтавалі годны падарунак і сабе, і людзям. «Крыжы-абярэгі» — новы альбом з абкатаных на канцэртах цягам апошніх гадоў твораў. Рэдкі выпадак для каманды, якая грае брутальную музыку, — іх творчасць можа зацікавіць і людзей, далёкіх ад мэталу. Песня «Зьніча» кранаюць душу, бо за імі — стагодзьдзі (большасць твораў тут — народныя). Музыка «Зьніча» — ня надта мудрагелістая, але

валодае вялікім энэргетычным патэнцыялам. Цяжкія гітарныя рыфы спалучаюцца з дудой і скрыпкай, а часам у тое спалучэньне ўвіваюцца і клявішы з флейтай. З «Крыжамі-абярэгамі» гурт палягчыў, што даводзіць аднайменная кампазыцыя, і такія творы, як «Ой, дымна за дваром» і «Беларусь». Сталыя прыхільнікі гурту на прэзэнтацыі дыску жартавалі: «Ці не «Эўрабачаньне» зьбіраюцца скарыць «Зьнічы»?!» У некаторых песнях, асабліва ў «Беларусі», гучаньне «Зьніча» набліжаецца да Neuro Dubel'ю (дуда Кастуся Трабціцкага ў гэтым грае не апошняю роллю), але гэта не замінае назваць стыль «Зьніча» пазнавальным. Рэкамэндуецца для праслухоўваньня фолк-калектывам Магілёўшчыны. Каб зразумець, што фолк можна выконваць ня толькі на баяне ды цымбалах.

Радасьць

Tav.Mauzer, БМА-груп, 2006.

Пра такіх кажуць, што «іх творчасць сугучная з нашым часам».

Апошні дыск мінулага году. Дэбютнік, які чакалі ня менш за новыя плыткі ад грандаў беларускага року. Магчыма, таму і завецца ён — «Радасьць». Хоць паводле настрою яго пяжка назваць такім. «Маўзэр» вытрымаў пасля перамогі на «Басовішчы» немалую паўзу — музыкі назьбіралі яшчэ прызоў (ляўрэатства на «Рок-коле», «Дэбют году» на «Рок-Каранацыі») і забясьпечылі тым самым дыску неслабы перадпрамоўшн. Альбом напраўду выйшаў моцны — насычаны гітарны «мясны» гук перамяжоўваецца з электронікай, як таго вымагае сёньняшняя музычная мода. Тэксты — таксама на патрэбу часу («Будзь тупым», «Беларусь будзе вольнай», «Ахвяру Беларусі»). «Маўзэр» знаходзіцца ў кантэксце (прынамсі, беларускім). Пра такіх кажуць, што «іх творчасць сугучная з нашым часам». Магілёўцы выконваюць музыку вялікіх фэстывальных пляцовак у краіне, дзе магчымыя толькі невялікія. Дарэчы, для камэрных выступаў будзе пасаваць гіт альбому — «Ка-

льханка». Пранізьлівая, абсалютная нехарактэрная для творчасці гуртоў гэтай музычнай плыні, у якой з інструментаў гучаць адно скрышка ды акустычная гітара. Ужо вядомыя гіты «маўзэраў» тут набылі іншае гучаньне, хоць падаецца, што «Ахвярую Беларусі» ў перазапісе нешта згубіла — ранейшая версія, хоць была з рэзкім для вуха «воздухам», гучала больш пранікнёна. «Радасьць» слухаецца першым разам бяз цяжкасцяў, а з кожным іншым праслухоўваньнем у гэтых рыках, енках ды ўсхліпах Янкі Маўзэра заўважаеш усё больш сэнаў. Для ўсіх тых, хто трымае руку на пульсе беларускай незалежнай музыкі.

Рыкашэт

**Ricochet.
Ricochet,
Go-records,
2006**

Калі трэба, музыкі могуць выдаць і штосьці менш экстрэмальнае.

Гомельскі лэйбл Go-records пасья працоўваньня Сярогі на ўсход заняўся цяжкой музыкай. Менавіта яны выдалі альбомы «ТТ-34», Rasta, піцеракага гурту «Amator», цяпер — менскія гард-кораўцы Ricochet. Альбом дэбютны, але музыкі пасьпелі аб'ездзіць з канцэртамі палову краіны і паўдзельнічаць у літоўскіх і ўкраінскіх фэстах. Паводле ўласнага вызначэньня, граюць «красровэр» — сапраўдную цяжкую музыку. Але, калі трэба, музыкі могуць выдаць і штосьці менш экстрэмальнае, як у песьніцы «Маямі».

Іх музыка — намаганьне пранікнуць ва ўнутраны сьвет чалавека ХХІ ст. Герой іх песьні заціснуты ў гарадзкіх сутарэньнях, праз высачэзныя гмахі ён ня можа ўбачыць заход сонца, тут нельга жыць павольна, тут ня можна мець сяброў, і кожны дзень — гэта бойка бяз правілаў. Вось і атрымліваецца, што чалавек тут «камяком уціснуты ў свае плечы». Тэма — ня новая, рыфмоўкі («горад-холад») — не арыгінальныя, музыка — разнастайнасьцю не выбываецца. Але зроблена прафэсійна. У некаторых песьнях адчуваюцца ноткі «Teqilajazz». Музыка клубных фэстаў.

Сяргей Будкін

НОВЫЯ КНІГІ

Чацьверты «pARTisan»

Выйшаў чарговы, чацьверты нумар часопісу «pARTisan», датаваны яшчэ 2006 годам! Сапраўдны цуд на Каляды. Сапраўдны партызан, як вядома, зьяўляецца калі захоча альбо калі мусіць — так ці іначай, гэты момант прадбачыць цяжка. Выходзіць, тых «pARTisan»-аў выйшла чатыры за тры гады, альбо чатыры за чатыры, глядзячы адкуль адмерваць.

Гэтым разам аўтары шукаюць Плошчы. Нашае, беларускае Плошчы.

Нумар засяроджваецца на фэномене Плошчы. Алюзіі на сакавіцкія падзеі — адкрытыя. Разам з тым, аўтары ймкнуцца шырэй разьвіць гэтую тэму да нацыянальных і наднацыянальных маштабаў.

Часопіс, рэдактарам якога ёсьць прэзыдэнт менскае Асацыяцыі сучаснага мастацтва Артур Клінаў, прысьвечаны пытаньням сучаснага інтэлектуальнага й культурнага жыцьця Беларусі. Сам Клі-

pARTisan. — Менск, 2006.

наў з адукацыі архітэктар-горадабудаўнік.

Як і ў першых, таксама і ў новым нумары «pARTisan» шмат рознагалосных гіпотэзаў ды непаўторных здымкаў. Аматыры сучаснага мастацтва знойдуць у ім некалькі сапраўдных рарытэтаў.

Імпазантная анталёгія дзіцячай паэзіі

Качка-дзівачка. Польская паэзія дзецям. — Менск: «Радыеёла-плюс», 2006. 1000 ас.

Выйшла з друку анталёгія польскай дзіцячай паэзіі па-беларуску «Качка-дзівачка». Яна складзеная з найлепшых вершаў за апошнія 150 гадоў — ад Уладзіслава Сыракомлі ды Юльяна Тувіма да Дароты Гельнэр. Тэксты падаюцца ў арыгінале і па-беларуску.

Сярод перакладчыкаў — Рыгор Бардулін, Алег Мінкін, Анатоль Вялогін, Пятрусь Макаль, Сяргей Дзяргай, большую ж частку работы зрабілі ўкладальнікі Лявон Баршчэўскі і Ўладзімер Сіўчыкаў.

Мастачка Алена Карповіч аздобіла кніжку густоўнымі чорна-белымі ілюстрацыямі. «Чорна-белыя — гэта толькі плос, — сьмяецца Л.Баршчэўскі. — Дзеці могуць самі іх размаляваць як захочуць».

Кніга надта добрая. Кожнаму малому спадабаецца. Застаецца зрабіць тры пажаданьні выдаўцам.

Каб наступны раз перавыдалі яе бяз польскіх тэкстаў. Яны дзецям без патрэбы. Кніга ж для іх, не для інтэлектуалаў.

Каб на месцы кожнага польскага тэксту стаялі малючкі. Тады дзецям цікавей чытаць і лягчэй запамінаць вершыкі.

І каб наклад быў большы прынамсі ўтрая, бо такую мілую кнігу захоча мець кожная беларуская мама.

ЯК, МБ

АНДРЭЙ ХАДАНОВІЧ

АЧЧОТ-2006

Я ўваходзіў замест шалёнай вавёркі ў кола,
 Гнаўся за трэцім зайцам і верыў, што карта ляжа.
 Бльпаў паняткі «лажа» й «вышэйшая школа»;
 Ведаў, што школа жыцця — яшчэ большая лажа.
 Пару вясновых тыдняў жыў на адрэналіне.
 Пару сяброў-беларусаў ушчэнт абруселі.
 Спаў на двух'ярусных нарах — на шчасьце, ў Бэрліне;
 Піў на ўручэньні прэміі — на жаль, не ў Брусэлі.
 Нехта пляткарыў, што быў пазбаўлены працы,
 Ўлетку шукаў гарналыжных схілаў ля Сілічаў;
 Злыя людзі гавораць: хварэў на пранцы;
 Добрыя людзі кажуць, што доктар вылечыў.
 Не напісаў за год ні даноса, ні палітвязню:
 Прозаю ад рукі — не хапае трывання.
 Не пайшоў 31 снежня ў ланьню,
 Вось і пішу гэты вершык алоўкам у ваньне.
 Навагодні балянс падвесьці няцяжка:
 Зноў адчуваю сябе ня хамам, але й ня панам,
 А хутчэй гэтым да выбуху, нібы пляшка
 З антысавецкім шампанам.

31 снежня 2006

АЛЕНА

***

Курорты — гэта недзе там...
 Тут у мяне — яры з бур'янам,
 І участковы капітан
 Ў бур'яне гэтым сьніцца п'яным,

Тут у двары расьце палын,
 Грабуцца куры каля хаты,
 І маці слухае, як сын
 Бязбожна крые бацьку матам.

А той зваліўся пад сталом
 І не ўстае — хоць плач, хоць трэсьні.
 І — «льецца песьня над сямом!» —
 Які той лёс, такая й песьня.

ЮЗІК ДЗЕНІСЮК

АНЖАЛІЦЫ БОРЫС
І ЯЕ ПАПЛЕЧНИКАМ

Кожны крок ваш, нават кожны ўздых
 Падпільноўваюць гадоў мінулых здані.
 Ў іх адно ад д'ябла ёсьць заданьне:
 Абылгаць, зьняважыць, даць пад дых.

На пакутнай дзедаўскай зямлі
 Ўсім даводзяць, што вы тут чужыя:
 То ня той на сьвяты сьцяг узьнялі,
 То выявы ў пашпарце ня тыя.

То ў машыну вам, каб падкусіць,
 Падкладуць сумнеўныя пакеты...
 Ну, а ў хама літасьці прасіць
 Вам пярэчыць статут ваш шляхетны.

Так трымаць! Тут наш адвечны Край,
 З вамі мы адной крыві і веры,
 На якой у Віскулях пахерыў
 Наш народ чарговы дзьмуты рай.

Беларус, украінец, паляк —
 Да свабоды ў нас адна дарога.
 Дойдзем мы дадому і да Бога,
 Калі разам выбраліся ў шлях.

Так трымаць! І верыць! Будзем жыць
 У краіне, воляю сагрэтай.
 Шатным дубіналам і дэкрэтам
 Бег сьвятой Пагоні не спыніць!

БЕЛАРУСКАЯ РЭДАКЦЫЯ РАДЫЁ "ПАЛЁНІЯ"

www.polskieradio.pl/polonia/by

ВЫСТАВА

Адкрываецца выстава легендарнага фатографара

У Музеі сучаснага мастацтва (пр.Скарыны, 47) адкрылася персанальная выстава літоўскага фатографара Антанаса Суткуса «Штодзённыя архівы». Антанас Суткус пачаў кар’еру фотажурналіста ў 50-я XX ст. і доўгія гады «быў вымушаны складаць у асобную папку работы, якія не адпавядалі канонам сацрэалізму», пішацца пра яго ў прэс-рэлізе, падрыхтаваным літоўскім пасольствам.

У 1993 г., калі ў Літве ўжо не было цензараў, аўтар «знайшоў» у сябе выдатную калекцыю, якая «дзіўна дакладна адлюстроўвала розныя бакі жыцця літоўскага грамадства».

Летась у Менску праходзіла фота выстава А.Суткуса «Жан-Поль Сартр і Сымона дэ Бавуар. Пяць дзён у Літве». Фатограф у чэрвені 1965 году суправаджаў славетную інтэлектуальную пару Парыжу ў іх паездцы па Літве.

26-гадовы А.Суткус зафіксаваў на фотастужцы тое, што потым стала самым славетным вобразам Сартра.

СУСТРЭЧА

Жыбуль — насустрач 20 студзеня ў Музеі Багдановіча — чарговая сустрэча з праекту «Насустрач». Гледа-

чы пабачаць і пачуюць Віктара Жыбуля і расейска-амерыканскага паэта Аляксандра Гальпера. Пачатак а 18-й.

Новая праграма з Аксанай Вечар

Тэлеканал «Лад» парадаваў густоўнаю перадачай. 45-хвілінная «Проста праграма» ідзе па **серадах увечары**. Яна ня мае дакладнай прывязкі да часу і, у залежнасці ад тыдня, можа з’явіцца а 22.30 ці ў 00.15 — але гэную праграму варта не прапусціць.

Па-першае, перадача ідзе на добрай беларускай мове, што нашымі часамі ўжо выглядае сэнсацыяй.

Па-другое, гэтая перадача добра зроблена. Аўтарка і вядоўца Аксана Вечар вядзе ў трапна аформленай студыі гутарку з запрошаным госьцем.

У гутарку ўшлятаюцца міні-фільмы, інтэрвію-аповеды, анімацыя.

Але тэлевізійны каляж у праграме Аксаны Вечар — майстэрскі й натуральны. Пацвярджаецца старое правіла: на тэлевізіі цікавыя тэмы перадачы, аўтары якіх ёсць асобамі.

Хаця твор Аксаны Вечар сыціпла называецца «Проста праграма» — гэта ня проста праграма, а падарунак для ўсіх, хто сярод сэр’ёзлаў і гульніў згаладаўся па добрай аўтарскай тэлевізіі.

Андрэі Расінскі

КІНО НА DVD

АПОШНІ АДПАЧЫНАК

Камедыйна драма, ЗША, 2006, рэж. Ё́эйн Ванг.

У ролях: Кю́ін Лаціфа, Жэ́рар Дэпа́рд’ё, ЛЛ Кул Джэй.

Сыціплая гандлярка з Новага Арлеану даведваецца, што жыць ёй застаецца зусім няшмат. Яна прыяжджае ў Эўропу і «ставіць на вушы» ўвес персанал гатэлю, дзе збірацца пражыць цэлае жыццё.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

Вясёлы тыраназаўр і іншыя цацкі

Ноч у музеі (Night at the Museum)

ЗША, 2006, каляровы, 107 хв.

Рэжысэр: Шон Леві

Ролі выконваюць: Бэн Стылер, Робі Ё́ільямз, Дык Ван Дайк, Мікі Руні, Джэйк Чэры, Біл Кобз

Жанр: Камедыя для сямейнага прагляду

Адзнака: 5 (з 10)

У недарэкі Лары ўсё складваецца блага: згубіў працу, разведзеная жонка не пускае яго да сына, а сам сын ганарыцца айчымам-брокерам.

Апошнім шанцам Лары становіцца

праца... начнога вартавога ў Музеі натуральнай гісторыі. Уначы экспанаты музея ажываюць — і пачынаецца такое...

Карціна Шона Леві — ідэальная камедыя для дзяцей. Дый сам дарослы герой вядзе сябе, як гарэзлівае дзіця, якому трэба знайсці супольную мову са шкілетам тыраназаўра, накарміць стода з Пасхі жуйкай і даць стратэгічнае заданьне цацачным рымскім легіянерам.

Звычайна экспанаты ажывалі ў карцінах жахаў (варта прыгадаць шматлікія «Музеі васьковых фігураў»). Гэная стужка — камедыя, галяўныя прылады якой — прыгоды ў

кампаніі зь ільвамі, Атылай, вікінгамі й забранзавелым Калюмбама.

Бэн Стылер («Знаёмства з Факерамі») падае, скача, абурасца, даганяе, і хаця болей складаных задачаў фільмам не прадугледжана, для дзіцячага кіно гэта самае тое. Робі Ё́ільямз, які ўжо трапляў у нерат з карцінаю «Джуманджы», — тут зьяўляецца васьковаю статуяй Тэадора Рузвэльта, які дае герою каштоўныя парады й дапамагае яму з навядзеньнем парадку.

Пасья стужкі амэрыканцы штурмуюць Музей натуральнай гісторыі, а залі поўняцца гледачамі.

У Менску фільм ідзе ў кінатэатрах «Кастрычнік», «Масква», «Аўрора».

AP

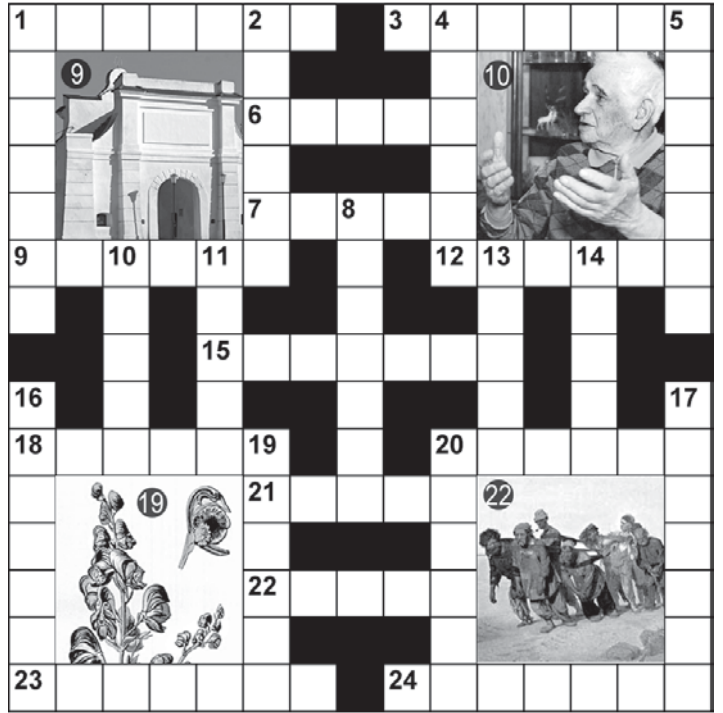
КРЫЖАВАНКА

Па гарызанталі: 1. Першы прэзыдэнт посткамуністычнай Польшчы. 3. Менскае прадпрыемства, вытворца дарожнай тэхнікі. 6. Беларускі музыка і шахматыст. 7. Усходнеэўрапейская страва з капус-ты. 9. Стыль (гл. малюнак). 12. Мяшочак для тытуню. 15. Літаратар-скандаліст 1920—30-х г. . 18. Каробка з магнітнай стужкай. 20. Старажытны горад, які археоляг Сядоў атаясамліваў з пас. Астрына на Шчучыншчыне. 21. Ліст паперы ў юрыдычных асобаў. 22. Аўтар карціны (гл. малюнак). 23. Ангельскі вайсковец-авантурыст, дарадца ўсходніх кіраўнікоў у пач. XX ст. 24. Вёска пад Стоўпцамі.

Па вертыкалі: 1. Нерыфмаваная, «вольная» вершы. 2. Паселішча па-за межамі гораду. 4. Аптычнае шкло і зьвязка на назе. 5. Вёска — аплот беларускага коннага спорту. 8. Бязладная размова. 10. Ідышыцкі паэт, аўтар мэмуараў

«Габрэйскія савецкія пісьменьнікі Беларусі» (2004) (гл. малюнак). 11. Вугорскі змагар за незалежнасьць сярэдзіны XIX ст. 13. Перадаплата. 14. Махляр, асабліва картачны. 16. Шумнае высьвятленьне адносінаў. 17. Спадарожнік Урану, названы ў гонар старажытнагрэцкага героя. 19. Атрутная расьліна, іншая назва — боцікі (гл. малюнак). 20. «...Броўка піша лоўка».

Адказы: 1. Ва- лэнса. 3. «Амкадор». 6. Па гарызанталі: 1. Ва- лэнса. 2. Сяліба. 4. Маніск. 5. Ра- тамка. 8. Гамарня. 10. Рэле. 11. Кошут. 13. Аванс. 14. Шлер. 16. Скандал. 17. Аборн. 19. Аканіт. 20. Пят- русь. Па вертыкалі: 1. Вяртыцкі. 2. Рэліг. 3. Ляўрэнс. 4. Капшук. 5. Шукайла. 6. Казета. 7. Бітас. 8. Барока. 9. Лябіні. 10. Астрына. 11. Блянк. 12. Рэліг. 13. Ляўрэнс. 14. Капшук. 15. Шукайла. 16. Казета. 17. Аборн. 18. Рэліг. 19. Аканіт. 20. Пят- русь.

ДРУГІ ФРОНТ МАСТАЦТВАЎ

#3

Тэксты

Прэзентацыя часопіса «ТЭКСТЫ» #3

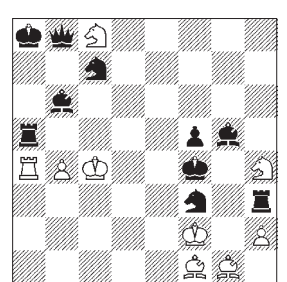
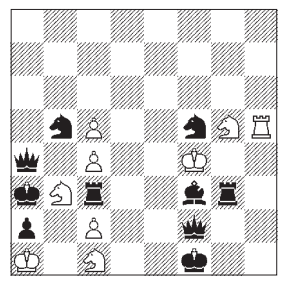
Бяруць удзел: Юрась БАРЫСЕВІЧ, Альгерд БАХАРЭВІЧ, Зьміцер ВІШНЁЎ, Адам ГЛОБУС, Валянін АКУДОВІЧ, Зьміцер СЕРАБРАНОЎ, Віктар ЖЫБУЛЬ, Ірына ШАЎЛЯКОВА, Серж МІНСКЕВІЧ, Пятро ВАСЮЧЭНКА, Зьміцер ПЛЯН, Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ, Уладзімір ЛЯНКЕВІЧ, гурты і перформарныя намады: Тэатр псыххічнае нейраўнаважасьці, Яна-тры-ён, Рэцыянальная дыета

26 студзеня, 18:00
Сталічны Дом літаратара, Менск, Фрунзэ, 5 (уваход вольны)

КАІСА

Трыптых для маладафронтаўцаў

Шахматныя задачы, прэзентаваныя ніжэй, не зусім звычайныя. Літары на дошках выяўляюць ініцыялы хлопцаў, якім даводзіцца выкупаць чужыя грахі ў няволі. Павал Севярынец, Артур Фінькевіч, Зьміцер Дашкевіч — ім прысьвячаюцца скахаграфічныя творы. 30 сьнежня Паўлу споўнілася 30 гадоў, таму фігуры на «ягонай» дошцы (10x10) адлюстроўваюць і гэтую дату. Ва ўсіх задачах — каапмат за 2 хады.

ВР
Больш пра скахаграфію: «НН». 2005. № 25; 2006. № 31.

Адказы. Дыяграма 1. «Р»: 1. Kc9 Ka8 2. Ka10 Ka7X. «S»: 1. Kf8 Tg9 2. Kf9 Tg8X. «30»: 1. g1Tg4 2. Tg1 Te3X. Дыяграма 2. «А»: 1. Kp4 Kp2 Tc4 Kd3X. «F»: 1. Kpg2 Kf3 2. Ff1 Th2X. Дыяграма 3. «Z»: 1. Kp7 b5 2. Ta8 Kd6X. «D»: 1. Tg3 Sd3 2. Tg4 Kg6X.

Добрыя весткі з таго сьвету

Беручы да ўвагі, што беларускую мадэль дапамагаў будаваць сам Уладар сусьветаў, як ім было заяўлена ў Сьвята-Духавым саборы, ніякіх пытанняў да таго, як выглядае рай, у мяне не засталася. Фэльетон Лёліка Ушкіна.

Апошнiе, што Садам пабачыў, быў нейкі чупушыла ў чорнай масцы. «Паводле выраку ірацкага народу», — сказаў ён. Потым цемра, даўгі, як паміж станцыямі мэтро, тунэль. Потым нейкае сьвятло ў ягоным канцы. Наблізіўшыся, нябожчык зразумеў, што стаіць перад варотамі з таблічкай «Рай. Уваход карэспандэнтам «Маскоўскага камсамольца» і фатакорам «Коммерсанта» забаронены».

За варотамі аказаўся прылазнік, празь які цягнулася доўгая і сумная чарга.

— Дзе ваш хвалены «прынецп аднаго райскага акна»? — нудзелі жмурыкі ў натоўпе.

— Спакуха, таварышы! Нядаўна Айцец наш падпісаў дырэктыву аб дэбюракратызацыі нумар два, — супакойваў усіх Сьвяты Пётра. — Думаю, што ў наступным тысячагодзьдзі, максымум да апакаліпсісу, мы ўсе праблемы вырашым. У нас жа ж прынецп — «Рай для анёлаў».

Нарэшце прыйшла чарга Хусэйна. Атрымаўшы прычындады жыхара раю — німб і крылы з акцызнай маркай, абанэмэнт падпісчыка на газэту «Рай сегодняя», — Садам выйшаў з канторы і азірнуўся.

Увесь гарызонт засьціла вялікая райская Нацыянальная бібліятэка і шматлікія Лядовыя палацы. Сюд-туд анёлы, насуперак чуткам аб дэнамінацыі райскага рубля, адкрывалі дэпазыты ў нацыянальнай валопе. Праз вуліцу цягнуўся транспарант «Вітаем удзельнікаў хакейнага турніру паміж аматарамі на прызы Бога-Бацькі».

— Садамчык, ня веру сваім вачам, ты?! Хусэйн азірнуўся — перад ім стаяў Слабадан.

— Хай, Слоба! Ну як тут увогуле?

— Задачы другой пяцігодкі, сфармуляваныя вялікім агульнанацыянальным зборам анёлаў, выкананыя. Праўда, давадзецца падкарэктаваць сацыяльныя артыкулы бюджэту. Як заявіў Яхвэ, мы занадта

шпыкоўна жывём для раю, у якім няма газу і нафты. Прабач, трэба ляцець у ЖЭС: нешта замала на жыроўку налічылі.

Слоба зваліў, а ўвагу Садама тым часам прыцягнуў плякат: «Усе на выбары мясцовых херувімаў».

«Выканаю грамадзянскі абавязак», — падумаў анёл-нэафіт і узяў курс на ўчастак для галасавання.

Просьбу да сябра выбарчай камісіі выдаць яму бюлетэнь для галасавання той чамусьці ўспрыняў вельмі падазрона. У наступны момант выбаршчык дастаў неспадзяванага кухталя ў кумпал ззаду. Адключваючыся, Садам паспеў пачуць:

— Усе анёлы галасуюць, як мае быць, датэрмінова, а тут нейкі дзівак

прыцёгся ў дзень выбараў. Здаецца, таварыш міліцыянт, гэта нейкі адмарозак.

— Натуральна, апазыцыянэр. Бач, барада — як у Мілінкевіча.

Садам ачوماўся толькі ў судзе, дзе прадстаўнік Фэміды зачытаў яму прысуд:

— ...спраўляў малую нужду... прынародна мацокаўся... супраціўленьне міліцыі... прыговор — 15 сутак.

Наступныя два тыдні анёл Садам правёў у райскім будынку пры райскай вуліцы Акрэсьціна, дзе пад трансляцыі з радыёмагнэталініка аб дасягненьнях райскай стабільнасьці прагуляў ў мандавошку бамжам свае анельскія німб і крылы.

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Беларус будзе самую вялікую вежу. З запалак

Аляксандр Бендыкаў будзе вежу з запалак. Такім чынам магілеўчанін хоча патрапіць у Кнігу рэкордаў Гінеса. У першы ж дзень канструкцыя разбурылася, таму Аляксандар працаваў усю ноч без перапынку. Калі энтузіяста навідала фатограф «НН», у канструкцыі было 4,5 тысячаў запалак, у канцы іх мусіць быць 9 тысячаў.

сьцеб пад коксам

Ананімная паэма «Зянон-хоп» пабіла рэкорды папулярнасці ў беларускім Інтэрнэце. А гэты артыкул Алеся Кудрыцкага пра яе пабіў усе рэкорды наведванасці на сайце www.nn.by. Старонка 20.

год паэзіі

Андрэй Хадановіч.
Аччот—2006 28

Алена. «Курорты — гэта недзе там...» 28

Юзیک Дзенісюк. Анжаліцы Борыс і яе папличнікам 28

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Антону Б. зь Верхнядзвінску. «Сапега на Верхнядзвіншчыне» — гэтыя звесткі яшчэ ня сталі артыкулам. Хай паляжаць. Мо знойдзеца нейкі факт ці падзея, якія самі сабой звязваюць іх у матэрыял.

Аляксандру У. з Гомеля. За фотаработы дзякуй. Залічым іх.

Міколу Я. з Чудзенічаў. Вашы меркаванні пра А.Шалайку няслухныя. Гэта дастойны, сьмелы і разумны чалавек. Гэта той выпадак, калі ня варта чапляцца да словаў. Самі разумеюць, хлопец толькі з турмы.

Сяргею С. з Барысава. Дзякуй за віншаваньне. Творы перадамо на разгляд у часопіс «Дзеяслоў» — для газэты завялікія.

Сяргею К. Навэля «За туманам» для публікацыі ў газэце не падыходзіць. Працуйце з мовай і стылем.

Марыне Б. з tut.by. Казку «Сьвяты Мікалай і маленькая беларусачка» варта прапанаваць інтэрнэтрэсурсу www.dzietki.org.

Вячаславу Х-ну зь Менску. Вершы вельмі асабістыя. Не для друку.

Юраю і Тацяне зь Менску. На віншаваньні мы звычайна не адказваем, але цэпільныя Вашае маляванае паштоўкі нас асабліва кранула. Дзякуй.

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ВІТАНЬНІ

Віншую ўсіх чытачоў «НН» і асабіста Ўладзіслава Казіміра С. з Калядані! Жыве Беларусь! Andrew YouKnowWho

Зьміцер Дашкевіч. трымайся! Бог не дае выпрабаваньне звыш сілаў. Рым. 8:31!

КАРАОКЕ

Шукаем аматараў караоке для кансультацыі. Т.: 649-08-88. pesni2006@tut.by

КНІГІ

Набуду кнігі: С.Ёрш «Беларускі супраціў», Я.Новікаў «Ваенная гісторыя беларускіх земляў». knihanosha@tut.by

ПІКЕТ

У суботу, 20-га студзеня, у 11.00 раўніцы, ля будынку расейскага кансуляту ў Нью-Ёрку адбудзецца пікет пратэсту супраць антыбеларускай палітыкі Расеі і ў падтрымку дэмакратыі на Беларусі. Расейскі кансулят у Нью-Ёрку знаходзіцца па адрасе: 9 East 91 Street (даезд цягнікамі мэтро 4,5,6 да прыпынку 86 St., або тая ж самая лінія 6 да прыпынку 96 St.). Акцыя ладзіцца Беларускім Маладзёвым рухам. www.belmov.org

ПРАЦА

Шукаю працу. Разгледжу любыя прапановы. Т.: 204-58-00 (Алесь)

Панове менчукі! Хачу перабрацца да вас у сталіцу. Ці можа хто дапамагчы адшукаць цікавую працу? Адукацыю маю вышэйшую пэдагагічную, працую як індывідуальны прадпрымальнік. Лістуйце на jahiens@tut.by. Яўген

ПАДАРОЖЖЫ

Антось Астаповіч запрашае ў сяброўскае падарожжа 21 студзеня маршрутам: Лепель—Бачэйжава—Ула—Двор—Нізгалава—Бешанковічы—Сьвячка—Іванск—Чашнікі. Т.: 262-73-43, 8-029-111-73-32

Зьміцер Каспяровіч запрашае ў сяброўскую вандроўку па Воранаўскім раёне 28 студзеня (нядзеля). Маршрут: Менск — Гайціонішкі — Канвельшкі — Больценікі — Нача — Радунь — Беняконі — Пеляса — Менск. 3-4 лютага: Вільня — Коўна — Румшышкі. Т.: 292-54-58; 622-57-20, 110-19-28, 509-12-16, 573-88-17

Антось Астаповіч запрашае 4 лютага ў сяброўскае падарожжа маршрутам: Мікалаеўшчына—Дубна—Струбіца—Самуйлавічы—Дольныя—Пацавічы—Пескі—Крамянца. Т.: 8-029-111-73-32, 8-017-262-73-43

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

На выбарах ад мелкіх землеўладальцаў, прымерам, у Вялейцы, Віленск. губ., было 42 праслаўных і 30 каталікоў. Праслаўныя, відзячы, што іх больш, ня выбралі ніводнага каталіка.

Тое самае было ў Люцыне, Вітабскай губ. толькі там было больш каталікоў і яны ня выбралі ніводнага праслаўнага.

У мястэчку Красным, Віленск. губ., хоць праслаўныя пераважывалі, але было колькі добрых і разумных людзей, каторыя не дапусьцілі вайны: выбралі тутака двух каталікоў і чатырох праслаўных, мяркуючы, якая была прапорцыя. Вось гэта справадліва: трэба заўсягды ўважаць, каб *ня скрыўдзіць тых, каго менш.*

Наша Ніва. №3. 1907

Наша Ніва

незалежная газэта

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:
З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А.Луцкевіч,
У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Наста Бакшанская
шэф-рэдактар Андрэй Дынько
фотарэдактар Арцём Лява
галоўны рэдактар Андрэй Скурко
мастацкі рэдактар Сяргей Харэўскі
выдавец і заснавальнік Міцясювы фонд выданьня газэты «Наша Ніва»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Менск, а/с 537

**Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,
8-029-707-73-29.**

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НИВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 12 палос фарматам А2, 6 друк. арк. Друкарня РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Менск, пр. Ф.Скарыны, 79. Рэдакцыя не нясе адказнасці за змест рэкламных абвестак. Кошт свабодны. Пасьведчаньне аб рэгістрацыі прыярытэтнага выданьня №581 ад 4 ліпеня 2002 г., выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Юрыдычны адрас: 220030, г. Менск, вул. Калектарная, 20а-112. Р/р 3015212000012 у МГД ААТ «Белінвестбанк», Менск, код 764.

Наклад 2221. Газэта выдаецца 48 разоў на год.

Нумар падпісаны ў друк 23.00 18.01.2006.

Замова № 327.

Рэдакцыйны адрас: Калектарная, 20а-112.

А ты падпішыся!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву», проста паведаміце ў Рэдакцыю свой адрас. Адначасова Рэдакцыя зьвяртаецца з просьбай ахвяраваць на выданьне. Дэтэлі — старонка 17.